MIDWEST INTER-LIBRARY CENTER CHICAGO

ORAS

Giedra, temperatūra dieną 80°, naktį 58°.
Saulė teka 6:14, leidžiasi 7:29.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
HAymarket 1-6100
Over One Million Lithuanians In The United States

Midwest Inter. Library Center Gr.
5721 Cottage Grove Ave

VOL. XLI Kaina 5c Antradienis, Rugpiūčio-Au gust 31 d. 1954 m. Price 5c 205

PRANCŪZIJA ATMETĖ BENDRUOMENĖS PLANA

BOLŠEVIKAI TEBEGROBIA ŽMONES

(2) Riumino istorija. Sov. Sąjungoje ir vėl lekia galvos. Štai Vilniaus radijas š.m. liepos 23 d. žinių tarnyboje paskelbė Tasso pranešimą, kad 1954 m. liepos 27 d. TS Aukščiausiojo Teismo karinė kolegija "teisminiu tardymu nustatė, kad Riuminas, dirbdamas buvusios valst. saugumo ministerijos ypatingai svarbių bylų tardymo dalies vyr. tardytojo, o po to viršininko pareigose, veikė kaip slaptas tarybų valstybės priešas, karjeristiniais ir avantiūristiniais tikslais falsifikavo tardymo dokumentus, kuriais remiantis buvo sudarytos provokacinės bylos ir nepagrįstai suimta visa eilė tarybinių piliečių, jų tarpe įžymūs medicinos veikėjai. Kaip teisme parodė liudininkai, Riuminas, naudodamas tarybinio įstatymo uždraustus tardymo būdus, priversdavo suimtuosius šmeižti save ir kitus asmenis sunkiausiu valstybiniu nusikaltimu — tėvynės išdavimo, kenkimo, šnipinėjimo ir kitų nusikaltimų įvykdymu. Paskesnio ištyrimo nustatyta, kad šie kaltinimai neturėjo jokio pagrindo, ir patraukti pagal šias sufabrikuotas bylas asmenys jau seniai reabilituoti. Atsižvelgiant į nepaprastai pavojingai kenkėjišką Riumino veiklą ir jo įvykdytų nusikaltimų pasekmių sunkumą, TS aukšč. teismo karinė kolegija nuteisė Riuminą aukščiausiajai bausmei—sušaudyti. Nuosprendis įvykdytas".

Toks tai, kaip atrodo, nekaltas oficialus pranešimas apie Riuminą ir jo įvykdytus nusikaltimus. Kokie tie nusikaltimai yra iš tikro ir kas buvo tas Riuminas, paaiškina kad ir š. m. liepos 24 d. "Die Neue Zeitung". Pranešime nurodoma, kad Riuminas yra vienas iš paskutinių Stalino periodo valstybės saugumo ministerio pavaduotojų. Kadangi objektyvus Riumino nusikaltimų ištyrimas būtų apkaltinęs pačią sovietinę sistemą, nes Riuminas sudarė tik vieną iš nuostabiųjų raudonojo režimo gėliu, tai sistemos tęstinumui palaikyti ir buvo nutarta jį paaukoti: mat, j i s p e r d a u g ž i n o j o, ir per daug į jo aferą bei bolševikines saugumo paslaptis buvo įvelta sovietinių didybių su pačiu Josifu Visarionovičium Stalinu priešakyje. Riuminas tarp sovietinių įžymybių pasirodė dar ne taip seniai, ir tai remiamas galingų pečių Stalino ir generolo Poskrebyševo, vadovavusio Stalino asmeniniam sekretoriatui. Tame sekretoriate *Riuminas ėjo Stalino asmeninės apsaugos šefo pareigas.* Čia ir prasidėjo jo karjera. Į čia suplaukdavo įvairiausių bolševikinių institucijų slapčiausi pranešimai. Iš čia jis 1952 m. buvo paskirtas saugumo ministerio pavaduotoju. *Su Stalino ir jo sekretoriaus žinia bei pritarimu Riuminas įscenizavo garsųjį "sionistų daktarų sąmokslą".* Tačiau Stalinui mirus Berija jį ir jo šefą Ignatievą įkišo į kalėjimą kaip "liaudies priešus", suklastojusius kaltinamąją medžiagą prieš žydų gydytojus. Suimtieji gydytojai buvo paskelbti reabilituotais ir paleisti iš kalėjimo, o Ignatievą, Riuminą ir kt. pakeitė Kabulovas,

(Nukelta į 4 psl.)

IŠ VISO PASAULIO

Apvirto laivas, nuskendo 54

MANILA, Filipinai. — Laivas keltas, palaikąs susisiekimą tarp Filipinų salų, apvirto stiprioj audroj į pietus nuo Mindanao salos. Išsigelbėjo penki keleiviai ir kapitonas. Kiti 54 keleiviai ir laivo įgula nuskendo.

JAV aviacija apleis Korėją

SEOUL. — Nuo ateinančio spalio mėnesio prasidės iš Korėjos keltis JAV aviacijos daliniai, vieni į Japoniją, Filipinus, kiti namo. Aviacijos štabas taip pat perkeliamas į Japoniją. Pačioj Korėjoj liks tik žvalgybiniai lėktuvai.

Sovietai manievruoja

OSLO, Norvegija. — Sekmadienį Šiauriniame Atlante ties Norvegija buvo pastebėta manievruojanti raudonojo laivyno eskadra. Danai ir norvegai sako, kad jie bijosi pranešti, kur pasirodo sovietų laivai, nes iš tokio pranešimo jie sužinotų, kur yra įrengtos radarų stotys. Dėl tų stočių sovietai ir atplaukią į Šiaurinį Atlantą.

Japonai pakeičia jankius

TOKIJAS. — Naujai suorganizuoto pakrančių apsaugos laivyno dalinys, susidedąs iš 1,100 vyrų, išplaukę į Hokkaydo salos šiaurinę dalį. Japonai ten perims pakrančių saugojimą iš amerikiečių.

Oppenheimerį psitiko FBI

NEW YORKAS. — Grįžtanti iš Virgin salų Dr. Robert Oppenheimerį pasitiko aerodrome 3 FBI agentai, kurie turėjo su mokslininku 20 minučių pasikalbėjimą. FBI spaudos korespondentams pasakė, kad tuo tarpu negalima pasakyti, apie ką buvo kalbėtasi. Dr. Oppenheimeris, atominės bombos statytojas, dabar nebeprileidžiamas prie atominių ir kitų valdžios paslapčių.

Taifūnas Kinų jūroj

TOKIJAS. — Kinų jūroj pakilęs baisus taifūnas pasiekė pakraščių salas ir nusiaubė komunistinę Kiniją. Hong Konge taifūno stiprumas užregistruotas 100 m. p. v. Tokio baisaus vėjo nebuvo per visus pastaruosius penkerius metus.

Anglai parduos ginklus Egiptui

Atšaukė senąjį draudimą

LONDONAS. — Anglijos užsienio reikalų ministerija pranešė, kad vyriausybė atšaukė prieš 3 metus paskelbtą draudimą pardavinėti ginklus Egiptui.

Draudimo atšaukimas rodo, kad santykiai tarp Anglijos ir Egipto, susitarus dėl Suezo kanalo ateities, įeina į normalią vagą.

Izraeliui nuraminti Anglija parduos Egiptui ginklus tą sąlyga, kad ginklai nebūtų panaudoti agresiniams tikslams.

— Išvelkamas iš Havro uosto Panamos 15,000 tonų garlaivis "Atlantic" perpiovė vieną iš vilkikų perpus. Vilkiko įgulos 7 nariai nuskendo.

— Rytinėj Vokietijoj vėl areštuoti 4 asmenys, kaltinami špionažu ir sabotažu Jungtinėms Valstybėms.

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Radiophoto

Civiliai gyventojai gelbsti policijai nešant mirtinai sužeistą iš riaušių vietos Rio de Janeiro, Brazilijoje. 4 buvo užmušti ir daugelis sužeista, kai riaušės tęsėsi po prezidento Vargo nusižudymo.

AMERIKA PRIVERSTA DAR DAUGIAU GINKLUOTIS, SAKO PREZIDENTAS

Legionierių suvažiavime kalbėjo apie stiprių karinių rezervų sudarymą Jungt. Valstybėse

WASHINGTONAS, D. C. — Prezidentas Eisenhoweris Amerikos Legiono suvažiavime padarė pranešimą apie tolimesnius Amerikos vyriausybės ginklavimosi planus.

Prezidentas pripažino, kad jis ateinančioj Kongreso sesijoj įteiks pasiūlymą padidinti ir sustiprinti atsarginių karių kadrus. Jis taip pat pripažino, kad ligi šiol Amerikai nepasisekė to padaryti. Bet šis nepasisekimas turįs būti atitaisytas ateinančiais metais.

JAV — galingiausia jėga

Prez. Eisenhoweris su pasididžiavimu konstatavo, kad Jungtinės Amerikos Valstybės yra šiandien pati galingiausia jėga pasauly. Aviacijos pajėgos per pastaruosius metus padidėjusios 50%. Karo laivynas, atominių ginklų gamyba yra toli pražengę visas kitas valstybes.

Bet to dar negana

Kaip jis, prezidentas, ir bebūtų už taiką, jis dabartinėmis aplinkybėmis esąs priverstas skatinti karinių jėgų didinimą, nes kito kelio nėra, kaip ginkluotis toliau.

Beje, vien tik apsiginklavimas nesuteiksiąs pasauliui taikos, priminė prezidentas, bet Amerika turi vis tiek ginkluotis. Jei būtų pasirinktas izoliacionizmo kelias, komunistams atitektų veik visas laisvasis pasaulis. Bet pasukus keliu į karą, iškiltų pavojus civilizacijai, kurią reikia išsaugoti, kalbėjo prez. Eisenhoweris.

Žuvo policininkas, banditas, praeivis

KANSAS CITY, Kan. — Pagautas vagis-banditas Arthur Hierviey 31 metų, vežamas į kalėjimą, ištraukė automibily revolverį iš vieno policininko ir nušovė antrąjį, Maurice Bedell, 51 metų.

Vėliau bėgantis banditas pateko į policijos ugnį ir buvo nušautas. Policija, gaudydama banditą, nušovė ir vieną prašaleivį. Jis buvo vienas tarp keturių vyrų, išvarytų iš įtartino automobilio. Jis eidamas dar lindo į automobilį pasiimti uzboną samagono, o policija pamanė, kad jis griebia ginklą.

Vėliausios Žinios

— Kard. Spellman savo kalboj Amerikos Legiono suvažiavime Washingtone pareiškė, kad nėra jokių galimybių taikiam sugyvenimui su komunistų šalimis. Kardinolas išreiškė baimę, kad komunistai artimiausioj ateity savo reples nukreips prieš Jungtines Valstybes.

— Prez. Eisenhoweris pareiškė savo apgailestavimą dėl Prancūzijos parlamento pasisakymo prieš jungtinę Europos armiją. Jis išreiškė viltį, kad Europos valstybės suras kitą būdą suorganizuoti Europos gynybos bendruomenę.

— Vyr. štabo viršininkas adm. Radford, vienas iš svarbiųjų kalbėtojų legionierių suvažiavime, įtikinėjo klausytojus, kad auganti komunistų galia stato Jungtines Valstybes ir visą laisvąjį pasaulį į pavojų. Tačiau JAV neleis, kad priešas pasirinktų karui tokias sąlygas, kokias jam patinka, užtikrino vyr. štabo viršininkas.

— Vietminto komunistų valdžia pranešė, kad ji antradienį ar trečiadienį paleis tuos 4 amerikiečių aviacijos mechanikus, kurie pateko į nelaisvę, talkininkaudami prancūzams Indokinijos karo dienomis.

— AFL prezidentas George Meany savo kalboj laiškanešių suvažiavime Clevelande piktinosi prezidento Eisenhowerio vetavimu įstatymo, kuriuo Kongresas norėjo pakelti tarnautojams atlyginimą 5%.

— Demokratų mažuma, Senato tyrinėjimų komitete, susidedanti iš 3 narių, išdirbo atskirą pranešimą apie McCarthy-armijos departamento bylos vaisius. Pranešimas bus paskelbtas šį trečiadienį.

— Adlai Stevenson savo kalboj AFL elektros unijos suvažiavime Chicagoj vėl pakartojo savo kaltinimus Eisenhowerio vyriausybei, kad ji apvylė balsuotojus, duodama klaidingus pažadus 1952 metų rinkiminėj kampanijoj.

G. Vargo partija turinti ryšių su komunistais

Prezidentui nusižudžius sunkumai dar padidėsią

RIO DE JANEIRO. — Yra aišku, kaip diena, kad po prezidento Getulio Vargo nusižudymo Brazilijos vidaus krizė nepasibaigė, o tik pasunkėjo, rašo N. T. Times korespondentas Pope Brewer.

Prezidento atsisveikinimo laiškas (kai kurių manimu, ne jo parašytas) pasitarnaus jau ir taip įtemptų pabloginimui su Jungtinėmis Valstybėmis. Laiške kalbama apie "svetimų valstybių" maišymąsi į Brazilijos gyvenimą. Vadinamoji darbo partija (G. Vargo) bei komunistai siekia šiuo laišku sukelti neapykantą prieš šiaurinius amerikiečius.

Šiuo laišku prez. Vargas norėjo "apginkluoti" savo įpėdinį darbo partijoj Joao Goulart, kad jis galėtų laimėti artėjančiuose rinkimuose. Įvykiai po prez. Vargo nusižudymo pereitą antradienį sutvirtino įspūdį, kad darbo partija ir komunistai dirba išvien, tvirtina minėtas korespendentas.

Amerika nori įgyti indokinų draugystę

Plečia ta kryptim propagandą

WASHINGTONAS, D. C. — Theodor Streibert, JAV informacijos agentūros direktorius kalbėjo Kongreso atstovams, kad jo vadovaujama informacijos organizacija (jai priklauso ir Amerikos Balsas) dar niekad nebuvo taip gerai pasiruošusi propaguoti užjūriuose Amerikos interesus, kaip kad dabar.

Streibert nupasakojo įvykdytas taupumo priemonės. Dabar šis darbas atliekamas su 9,539 tarnautojais, kas reiškia 3,961 tarnautoją mažiau, negu Trumano laikais. Agentūra tuo sutaupusi 38% ankstyvesnių išlaidų. Kongresas ateinančių metų darbui paskyrė $77,000,000.

Dabar Amerika sumažinusi savo propagandą tose srityse, kurioms ne taip gresia komunizmas. Ir priešingai, išplėtė informacijos veiklą šalyse, į kurias jau dabar yra nutaikę komunistai. Tarp tokių šalių Streibert suminėj Vietnamą, Laosą, Kambodiją ir Tailandą.

PARLAMENTAS NUTRAUKĖ DEBATUS

Europos armija su Vokietija reikštų galą respublikai, kalbėjo Edouard Herriot

PARYŽIUS. — Prancūzijos parlamentas pirmadienį pareiškė, kad Europos gynybos bendruomenės (EDC) sutartis yra nesuderinama su Prancūzijos tautiniais interesais ir neverta tolimesnių debatų.

Šitaip buvo padarytas galas išdirbtam planui sudaryti Europos jungtinę armiją iš šešių valstybių (Prancūzijos, Vokietijos, Italijos, Olandijos, Belgijos ir Luksemburgo). Prieš EDC pasisakė 317 parlamento atstovų, už — 264 atstovai.

Debatavo tris dienas

Praėjus 2 metams nuo EDC sutarties sudarymo, galiausiai sutarties ratifikavimo klausimas atsidūrė parlamente pereitą šeštadienį. Premieras Mendes, pasiūlė sutartį svarstyti, bet sutarties neparėmė kaip vyriausybės galva, kadangi jo kabinete esančių visokių nuomonių. Sutarties šalininkai bandė naujais siūlymais atidėti debatus; sutarties priešininkai pareikalavo po trijų dienų baigti diskusijas prancūzams nepriimtinu klausimu.

Pageidavo Anglijos

Ypač parlamentą paveikė garbusis prancūzų valstybininkas, paskutiniu laiku buvęs parlamento pirmininkas Edouard Herriot, 82 metų radikalsocialistas. Jis pagasdino narius, kad prancūzams, įėjus į tarptautinę karinę sąjungą su vokiečiais, anglams liekant nuošaly, respublikos dienos būtų suskaitytos.

Vokietija vistiek ginkluosis

Parlamento užsienio komisijos pirmininkas socialistas Daniel Meyer, sutarties šalininkas, su apgailestavimu sutiko tokį parlamento nutarimą. Jis dar kartą pakartojo savo įsitikinimą, kad Europos jungtinė armija buvo tinkamiausia priemonė sulaikyti militarizmo atgimimą Vokietijoj ir ją pridaboti. Atmetus EDC planą, atrodo, kad kito kelio nebebus, kaip Vokietijai vienai ginkluotis, sako Mayer.

PRANCŪZAI ATSIKERTA KRITIKAMS

Anglija turėtų priklausyt Europos bendruomenei

WASHINGTONAS, D. C. — Prancūzijos diplomatiniai atstovai didelę dalį kaltės už Vakarų Europos politinę krizę primeta Anglijai ir Jungtinėms Valstybėms.

Šiandien šiose šalyse Prancūzija peikiama kone kaip 1940 metais, kada ji kapituliavo vokiečiams. Bet prancūzai turi ką prikišti ir anglosaksams.

Pavojai gresia ir Anglijai

Prancūzai prikiša anglams, kad jie tik morališkai remia Europos gynybos bendruomenės planus ir vengia pasidaryti tos bendruomenės nariu. Gi iš tikrųjų šiandien Anglijai, gerokai susilpnėjusiai po kolonijų apkarpymo ir sovietams išvysčius atominius ir raketinius ginklus, pavojai anglams yra jokiu būdu nemažesni už pavojus prancūzams ar kitoms Vakarų Europos valstybėms.

Anglai bijo, kad vieną dieną iš Europos bendruomenės gali taip pat kilti pavojai jos saugumui ir jos prekybiniams interesams, sako prancūzai.

JAV daug reikalaujančios

Jungtinėms Valstybėms prancūzai prikiša, kad jos reikalauja iš prancūzų, ko pačios niekad nedarė kad prancūzai atsisakytų kontroliavę savo karines pajėgas ir jas patikėtų tarptautinei organizacijai.

Be to, Washingtono valdžia išpūtusi prieš amerikiečius EDC (Europos gynybos bendruomenės) planų reikšmę, lygiai kaip ji perdėtai išpūtė Jungtinių Tautų Organizacija arba Šiaurinio Atlanto Gynybos Organizacija—NATO, sako prancūzai.

JAV 1951—1954 metų laikotarpy neleido pagalvoti apie jokį EDC pakaitalą, kada tam buvo galimybių, — yra kitas prancūzų priekaištas Washingtonui.

Amerikai prikišama, kad ji kelia tokius reikalavimus, kuriems įgyvendinti neturi priemonių arba nenori jų panaudoti. Amerika persiskaičiavusi pokariniais metais, išrūpindama Anglijai, Prancūzijai ir Kinijai veto teises Jungtinėse Tautose. JAV maniusios, kad tos valstybės bus žymiai pajegesnės, negu jos iš tikrųjų yra. Iš jų tikėtasi perdaug. Gyvenimas parodė, kad penki didieji su veto teisėmis nepajėgė sudaryti JT nugarkaulio ir išspręsti didžiųjų pasaulinių uždavinių.

Sekr. Dulles vyksta į Pietryčių Azijos konferenciją

WASHINGTONAS, D. C. — Valstybės sekretorius John Foster Dulles pirmadienį grįžo iš atostogų, praleistų buriuojant Ontario ežere, ir pradėjo ruoštis kelionei į Manilą.

Sekretorius antradienį išvyksta į Filipinus, kur prasidės svarbi konferencija dėl jungtinio fronto organizavimo Pietryčių Azijoje.

Dalis JAV delegacijos jau išvyko į Manilą paruošiamiesiems darbams.

Mirė kard. Schuster

MILANAS. — Pirmadienį savo namuose mirė Milano kardinolas Alfredo Schuster, sulaukęs 74 metų amžiaus.

Kard. Schuster fašistų laikais pasižymėjo savo drąsas prieš Mussolinį ir Hitlerį. Kai karo metu fašistai sušaudė 15 patriotų ir suvertė į bendrą duobę, kardinolas įsakė juos iškasti ir palaidoti su religinėm apeigom. Jam tarpininkaujant fašistinė armija kapituliavo prieš sąjungininkus paskutinio karo metu.

— JAV-Prancūzija išdirbusios bendrus planus padėti atsistatyti nesukomunistintai Indokinijos daliai, pranešė Prancūzijos vyr. komisaras Indokinijoj gen. Paul Ely.

Profesoriai pasisako kultūriniais klausimais

IŠ METINIO PROFESORIŲ DRAUGIJOS SUVAŽIAVIMO

Metinis Lietuvių Profesorių Draugijos Amerikoje susirinkimas bei suvažiavimas įvyko rugpiūčio 27 d. Chicagoje, 6812 So. Washtenaw Ave. Prasidėjęs apie 4 v. popiet ir pasibaigęs apie 8 v. v. susirinkimas pasisakė dėl kai kurių aktualių mūsų kultūrinių reikalų, diskutavo ir draugijos veiklą ir perrinko draugijos valddomuosius organus.

Reikšmingas mostas Lituanistikos Institutui

Suvažiavimas rado reikiant, ypač dabartiniu metu, pabrėžti kai kurių lietuviškosios kultūros uždavinių reikšmę ir tuo būdu, kaip kvalifikuota kultūrininkų institucija, atkreipti į juos mūsų visuomenės dėmesį, pastaruoju laiku lyg mažėjant susidomėjimui kultūriniais reikalais, kad daugiau būtų ryžtamasi kultūriniams žygiams ir jų rėmimui.

Po Lituanistikos Instituto prezidento P. Joniko pranešimo suvažiavimas parodė pasitenkinimą, kad institutas žingsnis po žingsnio žygiuoja į priekį. Iš pranešimo buvo matyti, kad institutas jau susiorganizavęs, mokslininkai turi paruošę vertingų lietuviškosios kultūros tyrinėjimų, darbų, tik dar per mažas iždas jiems išleisti. Suvažiavimo dalyviai reiškė viltį, kad Iždo Taryba, instituto lėšų telkimo ir valdymo organizacija, greičiau galės pasirodyti savo žygiais ir susidarys instituto veiklai reikalingų lėšų.

Su dideliu susidomėjimu sekdamas Lituanisticos Instituto gyvavimą, suvažiavimas nutarė pavesti draugijos valdybai paruošti spaudai atitinkamą rezoliuciją, kuria pakartotinai atkreipiamas visuomenės dėmesys į šią labai reikšmingą mums lietuviškosios kultūros instituciją, raginant ją remti tiek morališkai, tiek materiališkai. Kartu suvažiavimas nutarė, kad Lietuvių Profesorių Draugija Amerikoje, pati ir institutui davusi pradžią, stoja nuolatiniu Lituanistikos Instituto nariu, įnešdama į jo iždą $100.00. Šis suvažiavimo mostas itin reikšmingas, turint galvoje, kad draugija jokių pajamų be savo narių mokesčių, neturi, ir jos kasoj, kartu su savišalpos fondo lėšomis (kurios tegalimos tik šalpai ir panaudoti), tėra nepilni 400 dolerių.

Dėl senųjų kultūrininkų globos

Suvažiavime buvo iškeltas ir reikalas rūpintis mūsų senyvo amžiaus susilaukusiais nusipelnusiais kultūrininkais, mokslininkais ir menininkais, atsidūrusiais sunkioj padėty. A. Rukuiža atkreipė susirinkimo dėmesį į spaudoje iškeltus vertingus tuo reikalu J. J. Bačiūno (Sodus, Mich.) straipsnius. Suvažiavimas, pilnai suprasdamas šio aktualaus reikalo reikšmę, bet neturėdamas laiko jį čia pat išnagrinėti, pavedė klausimą studijuoti ir atitinkamus pasiūlymus paruošti draugijos valdybai.

Valdybos veikla

Pagrindinį valdybos veiklos pranešimą padarė draugijos pirmininkas Pr. Jucaitis, kuris pažymėjo, jog valdyba pagal galimybes dirbo, prisidėdama prie gyvenimo keliamų uždavinių. Iš iždininko pranešimų paaiškėjo, jog nemažas nuošimtis narių nesąs sumokėjęs mokesčių arba su jais esąs atsilikęs. Revizijos komisijos vardu pranešimą daręs A. Semėnas nurodė, jog apyskaita tvirtintina.

Valdybos pranešimus papildė M. Krikščiūnas, kuris draugijos valdybos buvo deleguotas į LB Chicagos Apygardos Švietimo Tarybą. Jis pažymėjo, jog tarybos žinioje esą Chicagoje eilė lituanistinių klasių pradinėse mokyklose, kur mokosi per 800 mokinių. Šiuo metu parapinėse mokyklose toms pamokoms rodomas palankumas. I. Šlapelis, draugijos atstovu dalyvavęs Studentų Šalpos Fonde (pirmininku), pažymėjo, jog fondas surinkęs apie $4,000 ir keliems studentams davęs stipendijas ir toliau jas duosiąs.

Diskusijose buvo plačiau apsistota dėl reikalo išrinkti iš visų narių, galinčių mokėti, nario ir savišalpos fondo mokesčius. Reikšta pageidavimų, kad valdyba stengtųsi atsiliepti ne tiek į šiaip eilinius reikalus, bet daugiau į specifinius, kvalifikuotų žmonių draugijos balso reikalingus dalykus bei reiškinius. Buvo eilė ir kitų smulkesnių pageidavimų dėl valdybos veiklos.

Suvažiavimas padėkojo valdybai už jos veiklą, ateičiai prašydamas naujos kadencijos valdybą atsižvelgti į suvažiavime iškeltus pageidavimus.

Išrinkti valdomieji organai

Naujai kadencijai į draugijos valdybą išrinkti: Dr. A. Garmus, J. Jasiukaitis, M. Krikščiūnas, M. Mackevičius ir A. Rukuiža; kandidatu liko M. Nasvytis. Į revizijos komisiją išrinkti: P. Čepėnas, A. Semėnas ir I. Šlapelis. Garbės teisman perrinkti M. Biržiška ir S. Kolupaila ir, vietoj mirusio Zubkaus, pririnktas J. Šimoliūnas.

Suvažiavime tylos minute buvo prisiminti ir pagerbti mirę profesoriai: Zubkus, Mačiūnas, Krėvė ir Buinevičius.

Suvažiavimui perdavė Lietuvių Enciklopedijos redakcijos ir administracijos sveikinimus Pr. Čepėnas, kviesdamas profesorius uoliai joje bendradarbiauti.

Suvažiavimo prezidiumą sudarė Vkt. Biržiška (pirm.), J. Šimoliūnas ir M. Krikščiūnas (sekr.) -s.

Žodis Nelaimingajai

Į "Naujienų" Nr. 201 įdėtą Nelaimingosios pasirašytą Laišką Redakcijai" atsiuntė mums laišką vienas skaitytojas, profesijos gydytojas, kuris pažymi, kad būtų reikalinga dienraštyje šeimos aktualiems klausimams nagrinėti įvesti net specialų skyrių.

Dėl Nelaimingosios likimo jis tarp kitko rašo:

"Tamstos laiškas paliečia pačius gyvenimo šeimos, tautos ir valstybės pagrindus. Jūsų rūpestis yra teisingas, gilus ir šventas. Tačiau dėl to negalima ne tik liūdėti, bet ir nevalia aimanuoti. Ne pasiektas tikslas mus daro patenkintus, bet žinia, kad mes patys einame tiesos keliu. Ir kai žmogus yra tame kely, jam langų stiklai, kaip bebūtų jie rūškanoti, darosi šviesesni. Todėl tik viena asmeninė tiesa tegali palengvinti Jūsų vargą ir buvimą. Niekas daugiau. Visos institucijos yra labai netobulos, nes jos ne tik žmonių išlaikomos, bet jų ir pradėtos. Todėl, užuot liūdėjus, pakelkite galvą aukštyn, nes meilei, jei ji yra pakankamai didi ir tauri, nėra jokių priešų nei šeimoj, nei už jos ribų. Tai nėra religinė tiesa, aš ir pats nesu kunigas. Tai yra gyvenimo pagrindas, ant kurio pastatyti namai niekados negali griūti. Tiesa, gali būti audrų, gali žaibai pulti, lyg kalnų griuvimas, bet, tikėkė, moterie, kad meile pašvęsta širdis viską nugali.

Štai kuo, manau, būsiu atsakęs Jūsų laišką "Naujienų" Redakcijai. Taigi Jūsų rūpestis sūnum ir dukra yra geras, tačiau negalite rūpintis daugiau negu leidžia Jūsų jėgos. O tada, kada mes atliekame visa, ką manome esant geriausia ir ką laikome savo pareiga, namus, šeimos židinį užlieja džiaugsmo banga. Gal kartais ir Jūs tos pareigos nesate atlikusi vyrui esant namie, nes tik iš tų namų vyras pabėga, pasprunka, kur nesugeba jam duoti laimės ir namų jaukumo. Čia juk, Mieloji Tautiete, ir glūdi viso laiko, geriau — dabarties, tragika: šeima griūva ne dėl vyro ar moters trapumo, bet dėl jųdviejų nesugebėjimo bendrai kurti gyvenimą, kuris yra dienos pareigos sau ir šeimai. Todėl kaltės reikia ieškoti ne konstituciniuose sprendimuose, ne išorėje (nors ten ir yra), bet savo aplinkoje, savy ir savo gyvenimo drauge. O laiku pastebėta kaltė dažnai apsaugo namus nuo lūžties, gi po laiko tikrai apgailėta, vėl pašaukia šeimą darnai ir gyvenimui. Todėl baigiu tikėdamas, kad Tamstos vyras grįš į namus, jeigu Jūsų kantrybė ir Meilė bus didesnė negu skausmo žaizda".

---

* Čia yra pranešimas iš "Crusade for Traffic Safety": Jeigu Jūs nesilaikydamas įstatymų, esate įveltas į susisiekimo nelaimę, tai turite mažai vilties gauti atlyginimą už padarytus nuostolius.

DIDŽIAUSIAS LIETUVIŠKŲ KNYGŲ IŠPARDAVIMAS

1,000 PUSLAPIŲ SKAITYMO UŽ 1 DOLERĮ

Kas nori papildyti savo bibliotekas, pasiųsti draugams vertingų dovanų, turėti po ranka lietuviškos kultūros dokumentus, istorinę medžiagą, tyrinėti lietuvių kalbą ir sekti spausdinto žodžio evoliuciją, tas gali labai lengvai tai padaryti. Niekad nebuvo progos taip pigiai įsigyti lietuviškų knygų, kaip šiandien siūlomoji. Pasiūlymas galios trumpą laiką. Vėliau tos pačios knygos bus žymiai brangesnės.

Knygas parduodame ryšuliais. Kiekvienas ryšulys sveria apie tris svarus. Vienas ryšulys kainuoja vieną dolerį. Čia įeina ryšulio sudarymas ir persiuntimas paštu. Kas anksčiau užsisakys, tas pirmiau gaus. Kiekvienas žmogus gali užsisakyti po vieną ar kelis ryšulius. Gavę čekį arba Money Orderį ir aiškiai užrašytą Jūsų adresą, ryšulį tuojau Jums pasiųsime.

Štai kokias knygas siūlome:

PIRMAS RYŠULYS

1. **Dr. A. J. Karaliaus** parašytas **NAMŲ DAKTARAS.** 174 psl. naudingų patarimų sveikatai apsaugoti ir sustiprinti.
2. Garsioji prancūzų rašytojo **Prospero Merimee** lietuviškoji legenda **LOKYS.** 80 psl.
3. Reta **A. Untulio** 56 psl. knyga **KODĖL PRARASTAS VILNIUS**
4. **H. Ibseno** 4 veiksmų tragedija **ŠIAURĖS KARŽYGIAI,** kelis kartus vaidinti lietuvių teatruose, nagrinėti mokyklose. K. Puidos vertimas, 77 psl.
5. **Kleopo Jurgelionio** verstas Šekspyro **MAKBETAS,** geriausioji pasaulio dramaturgo tragedija. 136 psl.
6. **J. Laukio KO MUMS REIKIA PIRMIAUSIA** ir Petro Kropotkino studija apie dorą, 92 psl.
8. Rusų rašytojo klasiko **V. G. Korolenkos** apysaka **MAKARO SAPNAS.** 74 psl. puikaus vertimo.
9. **Kleopo Jurgelionio** parinktas **DEKLAMATORIUS.** 164 psl. monologų ir puikiausių eilėraščių, dažnai deklamuotų lietuvių vakaruose.
10. Garsaus rusų rašytojo **L. Tolstojaus PRAGARO ATGIMIMAS.**

Visos PIRMAME RYŠULYJE išvardintos knygos tuojau Jums bus pasiųstos, jei pasiųsite vieną dolerį tokiu adresu:

N A U J I E N O S, 1739 South Halsted, Chicago 8, Illinois

Jeigu PIRMO RYŠULIO KNYGOS Jums nepatiktų, tai galite įsigyti sekančias knygas:

ANTRAS RYŠULYS

1. A. J. Karaliaus versta BARBORA UBRYKA arba KLIOŠTORIUS IR JĖZUITAI, 118 puslapių įdomių pasiskaitymų.
2. P. Gondkaus parašytas 301 psl. APSAKYMAS, kelionės į Palestinos žemę, Jeruzolimą ir šventas vietas.
3. J. Laukio versti Olive Schreinerio SAPNAI, kur aiškinamos sapnų priežastys. 79 psl.
4. Dr. A. J. Karaliaus NAMŲ DAKTARAS, 174 puslapiai.
5. A. Olševskio versta PASAKA APIE KANTRIĄ ELENĄ, dukterį Antonijaus. Prieš 50 metų labiausiai lietuvių skaityta knyga. 66 puslapiai.
6. A. Lalio versti Vsevolod Garšino KAREIVIO ATSIMINIMAI KARĖS LAUKUOSE. 81 psl. žiaurios karo tikrovės aprašymų.
7. 208 puslapiai Jono Viskos TIKRI JUOKAI, parašyti lietuvių pasilinksminimui.
8. Poeto Kleopo Jurgelionio lyrika Glūdi Liūdi, 105 psl.
9. L. Juro versta R. L. Stevensono NAKVYNĖ. Plačiai lietuvių skaityta pasaka apie gyvenimo vargus.
10. Rusų klasiko L. Tolstojaus PRAGARO ATGIJIMAS.

PIRMAS, ANTRAS arba abu RYŠULIAI JUMS bus tuojau pasiųsti, kai pasiųsite pinigus tokiu adresu:

N A U J I E N O S

1739 So. Halsted Street **Chicago 8, Illinois**

POPIEŽIAI IR LIETUVA

KUN. M. VALADKOS

Pati naujausioji lietuviška knyga

246 puslapiai—Kaina $2.50

Autorius kalba apie tragišką lietuvių tautos likimą, nagrinėja svarbesnius paskutinių šimtmečių įvykius, dokumentuotai nušviečia lietuviams primestą Viduramžių dvasią, lenkų apaštalavimą mūsų gimtinėje, reformaciją, jezuitus ir kitus reikalus. Ypatingai plačiai paliečia Amerikos lietuvių gyvenimą. Knyga sukrauta pas autorių (1743 No. Sumner Ave., Scranton, Pa.) ir NAUJIENOSE. Knygų platintojai gauna nuolaidą. Knygą galima įsigyti arba užsisakyti NAUJIENOSE, 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

E. & J. CONSTRUCTION CO.

Statytojas ir braižytojas gražių, naujų namų.

Pastatome namus Jūsų sklypuose pagal Jūsų nurodymus ir pigiausiomis kainomis.
Mieste ir priemiesčiuose.

10753 So. Fairfield Ave.
Tel.: CEdarcrest 3-2193

PIGIAI IR SAUGIAI
PERKRAUSTAU BALDUS
VIETOJE IR IŠ TOLIAU
K. EIDUKONIS

Turiu naują didelį sunkvežimį, specialius įrankius ir apdraudas
6930 So. Talman, Chicago 29, Ill.
Tel. GRovehill 6-7096

IŠ TOLI AR IŠ ARTI PIGIAI
PERKRAUSTAU
(MOVING)
BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS.
Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.
ANTANAS VILIMAS
1841 So. California Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Telef.: ROckwell 2-2282

TELEVIZIJOS
RADIJO APARATAI
ELEKTROS REIKMENYS
VĖDINTUVAI - VĖSINTUVAI
TV BEI RADIJO LEMPOS
DALYS — BATERIJOS
APARATŲ SUTAISYMAS
dirbtuvėse ir namuose atliekamas patyrusių inžinierių. Sąžiningas ir geras patarnavimas garantuotas.
DAINA TELEVISION
sales - service
3130 S. Halsted, DAnube 6-6887

NERVINĖ

Alexander's Nervinė, kuri turėtų veikti nuo nervų ligų, yra mišinys stiprių ir brangiausių šaknų, žiedų, žievių ir žolių, ir tas mišinys padeda nuo visokių nervų suirimų, galvos skaudėjimų, kvaišimų. isterijos, rūpesčio, susikrimtimo, nemigos, karščiavimų, išgasčio, persidirbimo ir kitų nervinių negalavimų. Gerdamas tą mišinį, gauni maistą nervams. Šios gyduolės kainuoja $5.00 svaras. Už $2.00 prisiunčiame 5 uncijas. Į Kanadą $2.25.

ALEXANDER'S CO.
414 Broadway
South Boston 27, Mass.

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA

Iš Stoties W. G. E. S.
1390 kilocycles

Kasdien: Pirmadienį iki Penktadienio nuo 8:45 iki 9:30 ryto. Šeštadieniais nuo 8:30 iki 9:30 ryto.

Ir kas pirmadienį nuo 7:00 iki 8:00 valandos vakaro.

Sekmadienį 8:30—9:30 val. ryto iš stoties WOPA, 1490 kilocycles.

Tel.: HEmlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST.
Chicago 29, Illinois

LIETUVIŲ TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVĖS

kuriose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki $10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.
6234 SOUTH WESTERN AVE. CHICAGO 36, ILLINOIS

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 WEST 47th STREET CHICAGO 32, ILLINOIS

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.
3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASSN.
4038 ARCHER AVENUE CHICAGO 32, ILLINOIS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 SOUTH 49th COURT CICERO 50, ILLINOIS

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.
1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Moderniškiausi baldai, 1954 metų modelio televizijos aparatai: ZENITH, MOTOROLA, WESTINGHOUSE, SYLVANIA ir daug kitų. Skalbiamos mašinos, šaldytuvai, gazo šildymui pečiai: SIEGLER, MOORE IR kiti. Radio aparata kilimai, spyruokliai, matracai ir visa, kas tik reikalinga namų įrengimams.

Lengvi išmokėjimai. sekmadieniais jokių taksų.

FURNITURE CENTER INC.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 So. Halsted Str. **VIctory 2-4226**

Įmonė atidaryta: Pirm., Ketv. 9-9:30 Kitomis dien. 9-6. Sekm. 10-5 val.

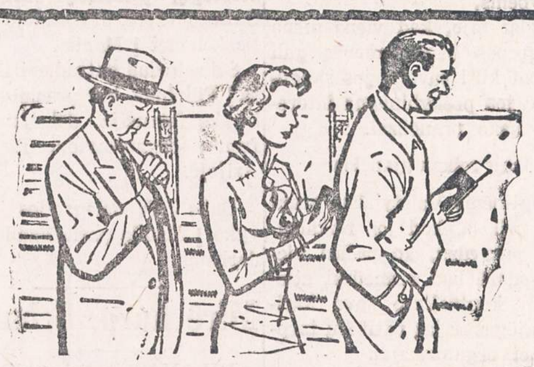

UŽEIKITE KIEKVIENĄ ALGOS DIENĄ!

Tiktai tie tikrai laimi taupymo programoje, kurie reguliariai pas mus ateina ir pasideda sutaupas savo apdraustose sąskaitose. Jūs taip pat laimėsite atidarydami taupymo sąskaitą ir taupydami reguliariai. Pabandykite tai tuojau. 3 procentai mokami nuo mėnesio 1 dienos už tas sutaupas, kurios į naujas ar jau turimas sąskaitas įnešamos ligi mėnesio 10 dienos. NEMOKAMA VIETA AUTOMOBILIAMS.

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted Street **Chicago 8, Ill.**
Telefonas: HAymarket 1-2028

VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštad. nuo 9 val. ryto iki 3 val. po pietų.

30 METU SUKAKTIS

Chicago Savings and Loan Association mini pasėkmingo finansinio gyvenimo 30 metų sukaktį. Šia proga Chicago Savings per ateinančius šešis mėnesius, pradedant Liepos-July 1 diena, apdovanos puikia Ball-Point plunksna kiekvieną naują taupytoją ir kiekvieną seną taupytoją, padidinusį savo indėlius.. Be to, kiekvienas taupytojas dar gaus tikietą, kuriuo turės progos laimėti vieną iš 150 tableware setų: 25 Rogers Silver setų 8 asmenims ir 125 vėliausių ir gražiausių stainless steel setų 6 asmenims.

Chicago Savings per 30 metų finansinio gyvenimo visada išmokėjo taupytojams pilną taupomą sumą, mokėdama aukštesnį dividendą, negu dauguma kitų finansinių įstaigų. Už praeitus šešis mėnesius mes ir vėl išmokėjome 3% (3% per annum).

Chicago Savings kviečia lietuvius pasidėti savo sutaupytus pinigus į šią saugią ir tvirtą 14 milijonų įstaigą. Mūsų 30 metų saugaus ir pelningo patarnavimo lietuviams rekordas užtikrina indėlių saugumą ir geresnį dividendą. Be to, pas mus kiekvieno taupytojo pinigai yra apdrausti iki $10,000 by an Agency of the United States Government. Nėra saugesnės vietos taupomiems pinigams laikyti. Partraukšime jūsų pinigus iš kitur, jei atsinešite savo banko knygutę.

Šios įstaigos puikiai įrengtoj raštinėj teikiami sekantieji patarnavimai:

1.—Apdraustas taupymas
2.—Pirmų morgičių paskolos
3.—Pardavimas ir iškeitimas valstybės bonų
4.—Christmas Club Savings
5.—Vacation Savings Club
6.—Duodami Travelers Checks
7.—Notary Public
8.—American Express Money Orderiai,

Be to, kiekvienas taupytojas dar gali išsimainyti čekius, apmokėti gazo bei elektros bilas, nemokėdamas nieko už šiuos patarnavimus.

VALANDOS: Pirmadieniais nuo 12 iki 8 val. vakaro. Antradieniais ir Penktadieniais nuo 9 iki 4 valandos po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta visą dieną. Šeštadieniais nuo 9 ryto iki 2 val. po pietų.

JOHN PAKEL, Prezidentas

CHICAGO SAVINCS and LOAN ASS'N

6234 So. Western Ave. **Telef.: GRovehill 6-7575**

GAPSINKITĖS NAUJIENOSE

MANFRED KYBER

Anapus grabo lentos...

Prie anatomijos psichologinio instituto vedėjo karsto susirinko laidotuvininkai. Universiteto kolegos ir artimieji atėjo pareikšti didžiąją pagarbą. Laidotuvių vežimas buvo papuoštas vainikais ir šilkiniais kaspinais, laurų lapais, gėlėmis padengtas; apšviestas vaškinėmis žvakėmis. Ant juodų aksominių skydų kabėjo jo atsižymėjimo ženklai ir medaliai kaip didžiojo žmogaus ženklas.

Iš abiejų karsto pusių budėjo kepuraitėmis pridengti korporacijų atstovai, perpetinėm spalvom ir nuogais kardais. Gale karsto susirinko visas universiteto senatas; profesoriai iš gretimų mokslo įstaigų, valstybės atstovai. Dvasiškis jautriais žodžiais paibūdino garbingo žmogaus gyvenimą, jo didžiuosius žmonijai nuopelnus. Kalba giliai visus sujaudino.

—Jis buvo labai garbingas žmogus, šviesus mokslininkas, —baige jis savo kalbą,—mirusis buvo pirmuoju iš garbingųjų ir didžiųjų išradėjų. Mes su širdyse dideliu gailesčiu turime atsisveikinti, tačiau neprivalome liūdėti ir skausme dejuoti, nes šis didelis žmogus nėra miręs,—jis toliau gyvena. Šiandien atžymėtas dideliais darbais stovi prie Dievo altoriaus. Jis ilsisi, bet jo darbai toliau gyvena.

Sujaudinti klausytojai tylėjo. Nė vienam galvon neatklydo mintis, kad dvasiškis išleido kai kuriuos mažmožius: didysis mirusis, kuris prie Dievo sosto turėjo stovėti, visą savo gyvenimą įrodinėjo, kad Dievo nėra, tačiau paskutinioje valandoje tokie mažmožiai paprastai išleidžiami.

Iš kėdės pakilo garbingas universiteto rektorius su tarnybine gandine ant kaklo ir jautriais žodžiai prabilo į klausytojus:

—Jis buvo mūsų alma mater, mokslo žvaigždė ir papuošalas. Jis savo gyvenimą skyrė žmonijos gyvenimo tobulinimui. Jo vardas įrašytas marmuro lentoje auksinėm raidėm bylos ateinančioms kartoms šviesų kultūros nešėją. Šią valandą aš mąstau apie didelius jo atsiekimus. Bandymais su gyvuliais jis pasitarnavo žmonijai. Negalima įsivaizduoti kokios svarbos yra jo darbai, jis atidengė naujas mokslo perspektyvas. Mes gerbsime didįjį išradėją, mes gerbsime jo pelenus, tęsime jo pradėtus išradimus žmonijos gerovei. Jo įvertinimui netrūksta įrodymų.

Visų žvilgsnis nukrypo į juodus aksominius skydus su daugybe medalių. Aukščiausias mokslas jį įvertinęs suteikė slaptojo medicinos patarėjo titulą. Jo vardas skambės iš kartos į kartą, jis bus mokslo dvasios kelėjas. Jo darbai tekalba už jį!

Visi buvo susimąstę: vieni galvojo apie prakalbą, kiti — apie ekscelenciją, treti — apie jo mokslo atsiekimus.

Rektorius teišleido tik mažas smulkmenas: kad europinis mokslas visą peną semia iš senovės mokslų, kad šiandieninis mokslas žino tik nuotrupas, kad senovės graikai seniai žinojo tai, ką dabar vėl iš naujo atrandama. Kad visi moksliški pavadinimai turi lotynų ir graikų pavadinimus.

Vyriausybės atstovas aiškino, kad mirusis padėjo naują valdymo papėdę. Miesto atstovas tvirtino, kad seimas nusprendė mirusiojo vardu pavadinti gatvę. Bažnyčios choras jo garbei giedojo giesmę. Ji buvo sena, labai senų laikų. Kitų minčių žmonės jas buvo sukūrę ir veik netiko šiandieniniam gyvenimui. Ji skambėjo tyliai, lyg svetimom burnom giedama.

Karstas pagarbiai nusileido į duobę . . .

* * *

Mirusis dalyvavo savo laidotuvėse. Jis nejautė didelio pasikeitimo; nusilpo, matė skaisčią šviesą ir vėl viskas nurimo, jis nesijautė miręs. Jis nebejuto sunkumo. Lengvas, jokios medžiaginės sudėties. Jis labai nustebo: vienok yra pomirtinis gyvenimas. Senasis mokslas buvo teisingas, naujasis klysta. Jis daug geriau jautėsi, tik neramumą kėlė tai, kad nė vienas iš jo kolegų jo nematė, o jis taip troško pasikalbėti. Klausydamas apie savo nuopelnus, giliai susijaudino, negalėjo prileisti minties, kad dabar stovės prie Dievo altoriaus, kaip kad dvasiškis tvirtino. Laidotuvių apeigos jam patiko, jos buvo taip tolimos, nepasiekiamos. Juk jis buvo didysis mokslininkas, genialus išradėjas. Argi jo darbai nepaliko jo vietoje gyventi? . . .

Jis pasiliko didžioje universiteto salėje vienas. Buvo labai tylu, tolumoje skambėjo choro giedota senoviškoji giesmė. Jį apėmė didelis žingeidumas, kiek gal baimės atmieštas. Kilo begalės klausimų. Pagaliau visai sutemo, nieko daugiau nesimatė.

Staiga salėje nušvito, priešais jį stovėjo žmogus. Argi tai būtų angelas? — pagalvojo profesorius. Jis buvo liūdnas, labai rimtu veidu.

—Eisime į rojų? — nudžiugo mirusis.

—Eime, — teatsakė šviečiantis šešėlis.

Be garso prasivėrė tamsūs vartai, juodu įėjo į skaisčiai apšviestą salę. Sienos buvo kruvinai raudonos, ant grindų gulėjo dejuojantys sužaloti šunes. Jie, ištiesę sužalotus sąnarius, žvelgė užgęsusiomis akimis. Jų buvo iki pačios beribės.

—Čia guli tavo sunaikintos kalės, joms tu pašalinai vaikus. Argi tu neturėjai gyvenime vaikų, ar nejutai jiems meilės? Tavo mirę vaikai, norėdami surasti tave, turės čia ateiti. Čia yra rojus, kurį tu užsipelnei! Čia rasi kates, kuriom tu pašalinai klausą. Tu nieko daugiau negirdėsi, kaip tik tai, ką tu žvėrims esi daręs. Čia rasi nukankintas bezdžiones ir kralikus, kuriems tavo ranka atėmė regėjimą. Ar tu matei saulės skaistumą? Dabar tematysi tik užgęsusių žvėrių akis. Ar tu nori dar toliau eiti, — tai toli, toli vedanti salė . . .

—Tai neįtikėtina! — sušuko sujaudintas profesorius.

—Bet tai žiauri tikrovė! — ramiai atsakė balsas.

—Ar tie sutvėrimai daugiau nebegyvena? — baimingai paklausė jis.

—Jie gyvena, bet tau ten uždrausta eiti, jie tave sudrąskys. Čia yra tavo išradimų paveikslai, pasilik juos sau. Čia tu patirsi visu tuos skausmus iki atkentėjęs būsi sugrąžintas ant žemės apgailestavimui. Liūdnas ir ilgas tavo kelias. Pažvelk čia, ar pažįsti ten stovintį?

Mirusis pamatė biaurią žmogišką karikatūrą; nešvari, kruvinu apdaru, rankoje peilis . . .

—Tai biauriausias sutvėrimas kurį bent kada esu matęs!—pasibiaurėdamas sušuko mirusis. —Argi tą biaurybę turėsiu nuolatos matyti?

—Tai esi tu, — ramiai atsakė šviesa.

—Bet kurgi mokslas? — sušuko nesitverdamas baimėje — argi ne mokslui aš dirbu? Argi nepriklausau prie didžiadvasių, nors ir esu tai padaręs?

—Didžiadvasiai buvo žvėrys, kuriuos tu negailestingai kankinai, bet ne jų žudikai! Jei juos sutiktum, jie tau nugaras atsuktų, ne tau prie jų prilygti! Tu esi buvęs tik didelis nulis—tuštuma, o ne didžiadvasis. Tai tu pats gerai žinai. Tu pats gerai žinai, kad nieko nesupranti. Tu tikėjai bepiaustydamas tvarinius atsitiktinai surasti gamtos slaptybes, kurias išradimais pavadintumei. Vėliau pas tave atsirado žudymo malonumas, va koks menkadvasis tu buvai! Argi tai ne aišku? Dabar, žiurūdamas į savo atvaizdą, geriau suprasi, čia ryškiai visa tai atsispindi. Pasilikęs prie jo, išplauk nešvarius, kruvinus skarmalus iki sniego baltumo! Tai nusitęs gal tūkstantį ar daugiau metų, gal ir ilgiau. Lik su juo, nes to negali išvengti. Čia patirsi tyliųjų žvėrių kančią . . .

—Visa tai tiesa, — liūdnai prisipažino mirusis, — bet taip galvodamas ir taip darydamas argi neieškojau savęs pripažinimo? Argi mokslas mane negina?

—Menkas pripažinimas per nusikaltimus! — ironingai nusijuokė dvasia.

—Darai, lyg tas mokslas kokia maldykla būtų, aš tau parodysiu šiandieninį mokslą.

Salė prisipildė biauriai geltonos šviesos, kurioje mirusis pamatė sėdintį sujauktais plaukais beprotį. Pastarasis kruvinomis rankomis statė kortų namelį; vėjas jas nupūsdavo, bet beprotis ir vėl iš naujo statė.

—Tai viskas? — klausė labai nusiminęs profesorius.

—Labai gaila, bet tai viskas, — liūdnai atsakė dvasia,—jūsų mokslai nemoko, kad už visas skriaudas ateina atpildas. Man jau laikas eiti, lik savo rojuje!

Mirusis paliko savo paties sukurtame rojuje. Dabar jis turėjo pakankamai laiko visa apgalvoti: valandų valandas, dienų dienas, metų metus, su laiku nėra ko skaičiuotis. Iš gilios beribės skambėjo senoviška giesmė, lyg svetimom burnom giedama.

Gal toji giesmė turi prasmę, mes visi esame mirtingi. Bet kas gi šiandien apie tai nori galvoti? Mokslas juk kitu keliu veda.

Ilgai dar laikraščių puslapiai buvo išmarginti aprašymais didelio mokslininko ir išradėjo išgarsėjusių darbų . . .

—Vertė Mykolis.

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Photo
Roger Thorson, 15 m. amžiaus, iš Morris, Ill., rodo savo čempioną Berkshire po to, kai jis gavo premijų Chicagos skerdyklų parodoje. Roger buvo vienas iš 89 berniukų ir mergaičių iš Illinojaus ir Indianos ūkininkų, kurie išstatė parodoje savo užaugintų 640 kialių, kurias jie augino kaip 4-H Club ir FFA nariai.

Gražiai palaidotas Augustas Sekonas

Pereitą šeštadienį popiete buvo gražiai palaidotas ilgametis Burnside gyventojas su laisvomis apeigomis Liet. Tautinėse Kapinėse.

Velionis buvo dailidė. Lietuvoje buvo kilęs iš Tverečiaus miestelio, Švenčionių aps. Amerikoje išgyveno 46 metus. Priklausė Lietuvių Darbininkų 72 kp. ir 9 Apylinkės (Wardo) Demokratų Klubui. Liūdėsy liko žmona Liucija, giminaitis Aleksas Grigas ir jo žmona, taipgi p. Anelė Žiaugienė, pas kurią velionis gyveno.

Zimmerman koplyčioj prie 91 ir Cottage Grove Ave., iš kur velionis buvo išlydėtas, buvo gausus būrelis velionies draugų ir pažįstamų, kurie atvyko dalyvauti laidotuvėse. Gedulo kalbą pasakė p. V. B. Ambrose koplyčioje ir kapinėse apie velionio gyvenimą.

Tenka atiduoti pagyrimą Burnsidės lietuviams už jų gausų atsilankymą mirus neturtingam vietos gyventojui. Jo priklausymas prie 9 Apyl. Demokratų Klubo daug prisidėjo prie velionies palydovų skaičiaus. To klubo veikėjui p. Laurutėnui noriu asmeniškai padėkoti už pakvietimą manęs dalyvauti apeigose.

VBA

VINCIŪNAI SVEČIUOJASI CHICAGOJE

Juozas ir Juliana Vinciūnai, gyv. 233 Portland St., Cambridge, Mass., svečiuojasi pas savo pažįstamus Chicagoje ir jos apylinkėse.

Jiedu buvo nuvažiavę į Wisconsino valstybę, kur aplankė senus savo pažįstamus, apsistojo kelioms dienoms Chicagoje, o vėliau vėl važiuos į Rytus.

Cambridge miestelyje Vinciūnai turi restoraną ir saliūną. Jiedu dirbo ilgus metus be pertraukos, o šį metą nutarė paimti atostogas, pailsėti ir savo pažįstamus aplankyti.

—Reporteris

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONĖS: DARBININKAI, MOKSLININKAI, VALSTYBININKAI, DVASININKAI, PROFESIONALAI IR BIZNIERIAI. JIE ŽINO, KAD NAUJIENOS PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIUS RAŠTUS.

Jei turi parduoti ūkį —
Į "Naujienas" tuoj užsuki.
O jei laiko neturėsi —
Telefonu pakalbėsi

Moving Moving
PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI
ILGŲ METŲ PATYRIMAS — PIGUS SĄŽININGAS PATARNAVIMAS.
NAUJI DIDELI SUNKVEŽIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMUI ĮRANKIAI, KAIP PATYS SUNKVEŽIMIAI, TAIP IR JŪSŲ PERKRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INŠIURINTI.
J. NAUJOKAITIS 2022 WEST 69th STREET, CHICAGO 29, ILLINOIS. Tel.: WAlbrook 5-9209

DĖL NAMAM REIKMENŲ VISUOMET LANKYKITE ŠIĄ
ERDVIĄ IR PATOGIĄ SENIAUSIĄ LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĘ

PROGRESS FURNITURE CO.
4181-83 ARCHER AVE.
Tel.: LAfayette 3-3171
Brighton Parko Kolonijoje.
KAS DIENĄ ČIA RASITE DIDŽIAUSIAS PREKIŲ VERTYBES
Naujausių madų, gerųjų išdirbysčių rakandų, kaurų, pečių, televizijos aparatų, refrigeratorių, plovyklų, vaikams rakandų ir visų kitų namam reikmenų. LENGVI IŠSIMOKĖJIMAI PRITAIKOMI VISIEMS.

SHULMISTRAS & CO.
INSURANCE
REAL ESTATE
4004 S. ARCHER AVE.
CHICAGO 32, ILL.
Property Management
Mortgage
ARCHER CURRENCY EXCHANGE
3-6300

D. JURJONO namų ruošos reikmenų ir dovanų KRAUTUVĖ
3524 SOUTH HALSTED STREET Telefonas: BISHOP 7-3371
Pasiūlo savo gerbiamiems vartotojams: Sienoms klijuoti popierių, pradedant nuo 30 centų voleliui; Dažų, tinkamų dažyti medį, mūrą ir cementą iš vidaus ir iš oro, pradedant $2.00 galionui; Įvairių indų vartojimui ir dovanoms; Valymo priemonių žemiausiomis kainomis. Krautuvė atdara darbo dienomis įprastomis valandomis ir sekm. nuo 10 ryto iki 2 po pietų.

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN, - TURĖSI RYTOJ!
Taigi pradėk taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje.
BRIGHTON SAVINGS moka 3% pelno
Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki $10,000.00.
BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.
4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.
Telefonas: LAFAYETTE 3-8248
CHARLES ZEKAS, Secretary
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Antrad., Penktad. ir Šeštadienį 9:00 ryte iki 4:30 val. po pietų.
Trečiad. 9:00 ryte iki 12 val. dieną. Ketvirt. 9:30 ryte iki 8:00 val. vak.

NEW FEATURES— BETTER VALUE!

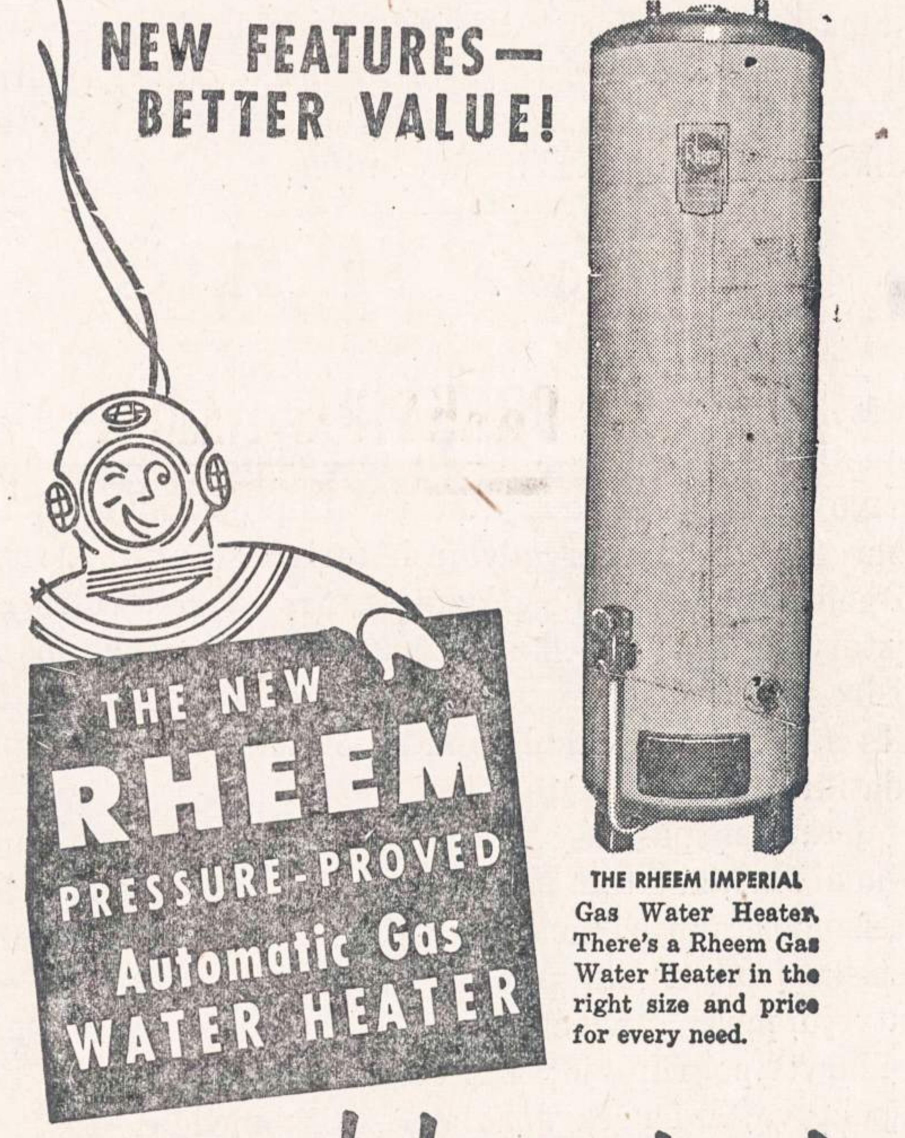

THE RHEEM IMPERIAL Gas Water Heater. There's a Rheem Gas Water Heater in the right size and price for every need.

...a much better buy!

RHEEM turi visą eilę naujų pagerinimų. Naujas patraukiantis stilius padaro Automatiškus RHEEM Vandens šildytuvus pačiais puikiausiais, kokius Jūs galite įsigyti. Tuo tarpu kainos yra pačios žemiausios.

Spaudimas Išbandytas Dirbtuvėje
Veikimas Išbandytas Praktikoje

Kiekvienas RHEEM Vandens šildytuvas pripildomas vandeniu ir visapusiškai išbandomas dvigubai didesniu spaudimu, negu reikalingas paprastam vandens šildymui. RHEEM gaminių kokybė, įtaisytų tūkstančiuose namų įvairiose krašto vietose, jau yra įgijusi pasitikėjimą. Leiskite Jums parodyti, kaip RHEEM Vandens šildytuvas ekonomiškai ir be jokių rūpesčių galėtų aprūpinti Jus vandeniu. Patelefonuokite arba užeikite tuojau.

Didmenų ir smulkmenų prekyba
E. STEVENSON
6106 So. Western Ave. HEmlock 4-4900

LIETUVIŠKO ALAUS DARYKLA JAU PAGAMINO IR IŠLEIDO Į RINKĄ ALŲ
GINTARĄ
Jo reikalaukite visose tavernose. Alus GINTARAS turi tapti mėgiamiausiu visų lietuvių alumi, nes jis yra skaidrus, kaip Baltijos gintaras, malonus, turi gerą skonį ir sveikas.
Patys gerkite ir svečius vaišinkite tiktai alumi GINTARAS.
Jis parduodamas kvortomis ir paintėmis
WHITE BEAR BREWING CO.
THORNTON, ILLINOIS

Nori Nebrangiai Nusipirkti Gerą Automobilį?

NAUJAS 1954 CHRYSLER — $2485.00 • PLYMOUTH — $1595.00
300 VARTOTŲ AUTOMOBILIŲ, NUO $25.00 IR AUKŠČIAU
BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
"U WILL LIKE US"
DIDŽIAUSIA AUTOMOBILIŲ TAISYMO DIRBTUVĖ. — TEISINGI NEMOKAMI PATARIMAI.
GERAS PATARNAVIMAS • LENGVOS IŠMOKĖJIMO SĄLYGOS
4030 ARCHER AVENUE Telefonas: VIrginia 7-1515

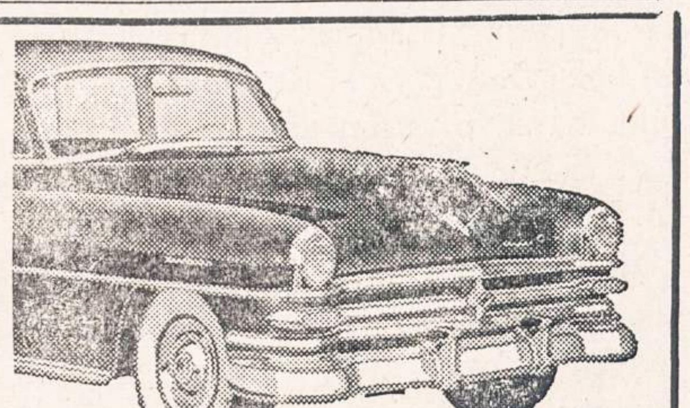

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.

1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. HAymarket 1-6100

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:
$9.00 per year in Canada
$9.00 per year outside of Chicago
$10.00 per year in Chicago
5 cents per copy.

Užsakymo kaina:
Chicagoje—paštu:

Metams	$10.00
Pusei metų	$5.50
Trims mėnesiams	$3.00
Vienam mėnesiui	$1.25

Chicagoje per išnešiotojus:

Viena kopija	5c.
Savaitei	30c.
Mėnesiui	$1.25

Jungtinėse Valstybėse, ne Chicagoje:

Metams	$9.00
Pusei metų	$5.00
Trims mėnesiams	$2.50

Užsieniuose:

Metams	$11.00
Pusei metų	$5.50
Tmis mėnesiams	$3.00

Naujienos eina kasdien, išskiriant sekmadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois. Telef.: HAymarket 1-6100

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

Britai Nesidės Su "Pasaulio Federacija"

Komunistų kontroliuojama Profesinių Sąjungų Pasaulio Federacija bandė užmegsti ryšius su Tarptautine Laisvųjų Profesinių Sąjungų Konfederacija, kviesdama ją tartis dėl abiejų organizacijų sujungimo. Bet laisvųjų unijų tarptautinis sąryšis kvietimo nepriėmė. Tada Maskvos agitatoriai ėmė sukinėtis aplink Britanijos unijų vadus ir kai kurie jų iškėlė klausimą Britų Darbininkų Unijų Kongreso generalinėje taryboje, kuri dabar ruošia pranešimą unijų suvažiavimui, įvyksiančiam rugsėjo 6 d.

Generalinė taryba pasisakė prieš jungimąsi su komunistuojančia Pasaulio Federacija, pareikšdama, jog profesinės sąjungos komunistų valdomose šalyse nėra laisvos ir nepriklausomos darbininkų sąjungos. Jos yra, sako generalinė taryba, "įrankiai komunistų partijos, kuri valdo valstybę ir jos valdžias... Pasaulio Federacija faktiškai yra tarptautinio komunizmo agentas visose šalyse, kuriose pasireiškia bet koks jos veikimas".

Britų Darbininkų Unijų Kongresui priklauso 183 unijos, kurių bendras narių skaičius siekia daugiau kaip 8 milijonus darbininkų. Jie sudaro didelę daugumą narių Britanijos Darbo partijoje, kurios delegacija, vadovaujama buv. premjero Attlee, dabar keliauja su "geros valios" misija komunistų šalyse. Politikuojantieji darbiečių vadai neturi tokio aiškumo savo pažiūrose į totalitarines diktatūras, kaip darbininkų unijos.

Liūdna Sukaktis

Lygiai prieš 35 metus gimė komunistų partija Jungtinėse Valstybėse, bet jos gretose vyrauja ne jubiliejinė nuotaika, o susirūpinimas ir nusiminimas. Niekad visoje savo istorijoje ši partija nebuvo taip nusmukusi, kaip dabar. Jos viršininkai galvoja ir tariasi su advokatais, kaip išgelbėti partiją nuo pražūties, nes 83 kongresas išleido įstatymą, kuriuo reikalaujama, kad kiekvienas jos narys įsiregistruotų teisingumo departamente, o jei ne, tai galės būti nubaustas kalėjimu iki 5 metų ir pinigine pabauda iki $10,000.

Įstatymą pasirašė prez. Eisenhoweris, ir komunistų vadai žino, kad tam pritaria publika. Jie dar ketina kovoti teismuose ir turi šiek tiek vilties, kad jų advokatams pasiseks įrodyti įstatymo "nekonstitucingumą". Priešingu atveju, partijai nebeliktų nieko daugiau, kaip visiškai užsidaryti pogrindyje; bet tai nieko gero nežadanti perspektyva, kai nėra užuojautos visuomenėje.

Komunistų partija susiorganizavo iš atskilusio nuo Socialist party "kairiojo sparno", kurį sudarė daugumoje svetimkalbės (rusų, vokiečių, latvių ir t.t.) federacijos. Socialistų partijos suvažiavimas, susirinkęs Machinist Hall, Chicagoje, 1919 m. rugpiūčio 30 d., tas federacijas išmetė iš partijos; išmetė taip pat ir Socialistų partijos Michigan organizaciją, kurią buvo paėmę savo kontrolėn "kairieji". Bet "kairiasparniai" suskilo. Vieną dalis, kuriai vadovavo žurnalistas John Reed (autorius knygos: "Ten Days that Shook the World"), įsteigė rugpiūčio 31 d. "Communist Labor party", kita dalis atsimetė nuo jos ir rugsėjo 1 d. įkūrė "Communist party".

Šios dvi komunistų partijos ilgai ginčijosi, kuri jų "tikresnė", kol pagaliau susivienijo.

Depresijos laikais, trisdešimtaisiais metais, komunispartija buvo pasidariusi stipri ir turėjo per 100,000 narių. Jos viršūnėje visą laiką ėjo atkaklios varžytynės dėl vadovybės, bet nulemdavo Kominterno bosai, kurie sėdėjo Maskvoje. Jie nuspręsdavo, kas turi vadovauti partijoje. Kadangi Maskva partiją finansavo, tai ji ir diktuodavo. Amerikos komunistų organizacija virto aklu Rusijos valdovų įrankiu.

Tie, kurie ją steigė, neturėjo nuovokos, kur jie eina. Jie troško padaryti Amerikoje "revoliuciją", panašią į tą, kurią bolševikai įvykdė Rusijoje 1917 m. Neturėdami vilties palenkti savo pusėn daugumą žmonių, jie atmetė demokratiją ir ryžosi siekti savo tikslo **sąmokslo ir smurto** keliu. Iš to, žinoma, nieko neišėjo ir negalėjo išeiti.

Šiandien supranta tai, veikiausia, ir komunistų vadai, bet atsisakyti nuo savo "idėjos" jie nebegali. Kaip jie atrodytų sufanatizuotų savo pasekėjų akyse, ,jei jie prisipažintų klaidžioję per tiek metų šunkeliais?

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Telephoto

Buv. Didžiosios Britanijos ministeris pirm. Attlee kalba priėmime, kurį suruošė Kinijos darbo federacija Pekinge, kai ten lankėsi Didž. Britanijos "geros valios" delegacija. Didž. Britanijos ir Raudonosios Kinijos vėliavos išstatytos už platformos. Didž. Britanijos delegacija žada aplankyti Šanghajų, Nankingą ir kitus miestus prieš grįždama į Hongkongą rugsėjo 2 dieną.

APŽVALGA

ORTODOKSAI NESUTINKA

Rytinė katalikų bažnyčia, kurios nariai vadina save "tiesiatikiais" arba "ortodoksais" (rusiškai, "pravoslavais"), per savo delegaciją Pasaulio Bažnyčių Tarybos suvažiavime, Evanstone, pareiškė, kad jai nepriimtina tokia krikščionių vienybė, kokios nori protestantų sektos. Delegacijos vardu New Yorko arkivyskupas Michail, kuris yra ortodoksų galva Šiaurės ir Pietų Amerikoje, pareiškė:

"Ortodoksų požiūriu, krikščionybės suvienymas, kuriuo rūpinasi Pasaulio Bažnyčių Taryba, tegali būti pasiektas tiktai visiško dogmatinio ankstybosios, nesuskilusios bažnyčios tikėjimo pagrindu, nieko neatimant ir nieko nekeičiant".

Pirmas didysis krikščionybės skilimas prasidėjo bene devintame šimtmetyje ir galutinas Romos bažnyčios atsiskyrimas nuo Konstantinopolio bažnyčios įvyko 1054 m.

Vakarinė Romos imperijos dalis tada jau seniai buvo užkariautą "barbarų", bet rytinė jos dalis, su sostine Konstantinopoliu (Konstantino miestu), dar buvo nepriklausoma. Imperatoriaus remiamas, Konstantinopolio patriarchas nenorėjo nusilenkti Romos vyskupui. Iš to ir kilo skilimas, nors ginčai ėjo dėl tam tikrų tikybos dogmų (nekeičiamų tiesų) ir apeigų. Rytinių arba graikiškų katalikų vadai sakė, kad jie atstovauja "tikrąjį" krikščionybės mokslą, kurį davė Kristus ir apaštalai; ir dėl to jie pasivadino "ortodoksais".

Visas dogmas, kurias po skilimo ir iki šių dienų yra paskelbusi Romos katalikų bažnyčia, jie laiko nukrypimu nuo tikrosios krikščionybės. O protestantai yra atskilę nuo Romos.

Taigi arkivyskupas Michailas dabar sako jiems visiems: Jei norite atstatyti krikščionių vienybę, tai grįžkite prie tos tikybos, kurią krikščionys turėjo iki pirmojo didžiojo skilimo ("schizmos"), atmetę visus vėlesnius pridėčkus ir pakeitimus. Kitaip tariant, stokite į ortodoksų bažnyčią!

Tą patį anksčiau pasakė Romos katalikų bažnyčios vadai protestantams ir ortodoksams.

Krikščionybė negrįš nei į dešimtąjį šimtmetį, nei į penkioliktąjį. Todėl kalbos apie "vienybę" kalbomis ir pasiliks.

BOLŠEVIKAI TEBEGROBIA ŽMONES

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Goglidsė, Vlodzimirskis ir kiti Berijos patikėtiniai. Likviduojant Beriją, su juo buvo drauge sušaudytas ir Vlodzimirskis. Ignatievas, padedamas stiprių užtarėjų, paskiau betgi vėl iškilo į viršų ir buvo paskirtas baškirų kp pirmuoju sekretoriumi, iš kur net pateko į Aukščiausiąjį Sovietą. Nuvertus Beriją, atrodė, kad ir Riuminas, Berijos įkištas į kalėjimą, turi pagal bolševikinę praktiką būti reabilituotas. Tačiau raudonieji valdovai, įsitikinę, *kokį baisų atgarsį tarp užsienio žydų sukėlė Ignatievo reabilitavimas,* nors faktiškai tuo būdu ir patvirtindami Berijos politiką, kiek ji lietė aferą su Kremliaus gydytojais, vis dėlto nusprendė Riuminą likviduoti. Mat, bolševikinėj sistemoj vienu žmogum daugiau ar mažiau — tai nieko nereiškia, juo labiau, kad Stalinas jau nebegyvas, o Poskrebyševas visiškai nurašytas į užuomarštį. Tačiau kad ir Riuminą sušaudžius negi kas tikės, kad sovietinis saugumas nebevartoja tų metodų, už kuriuos jis buvo likviduotas?..

Sovietų Sąjungoj laukiama naujų skerdynių. Įtakingas vokiečių savaitraštis "Rheinischer Merkur" reiškia nuomonę, jog *Sov. Sąjungoje galima laukti naujų piautynių.* Tam matyti visa eilė žymių. Todėl Vakarai neturėtų nustebti, jei pravestieji nauji valymai vėl būtų pakartoti pagal masinius 1936-1938 m. žudymus. Ypač sustiprėjusi akcija prieš žydus. Nors oficialiai apie antisemitizmą neužsimenama nė vienu žodžiu, tačiau visa eilė reiškinių rodo visai ką kita. Štai kad ir šių metų sausio mėnesį savo pasakytoj kalboj Čekoslovakijos prez. Zapotockis smarkiai užsipuola "išdavikus sionistus". Štai vėl sušaudomas Budapešte 1953 m. suimtasis policijos šefas žydas P. Gaboras su keliais savo pasekėjais. Nors apie tai nė žodžio neužsimenama byloje, tačiau faktas lieka faktu, kad beveik visi nuteistieji buvo žydai. Sov. Sąjungoje, kad ir pamažu, grąžinami į savo senąsias vietas svarbiausieji Kremliaus gydytojų aferos ruošėjai. Tai buvo pradėta jau pereitų metų rudenį, vieną iš svarbiausių šios bylos inspiratorių, Kozlovą, įsodinus atgal į Leningrado bolševikinio gauleiterio vietą. Kovo pradžioj policijos šefas Ignatievas, kuris pats buvo Kremliaus gydytojus suėmęs ir perdavęs bolševikiniams kankinimams, perkeltas gauleiteriu į Baškiriją. *Rumunijoj per Velykas už tariamą "špionažą" sušaudytas buv. komunistų partijos vadas Patrascanu,* o iš jo 8-nių bendradarbių, nubaustų ilgametėmis bausmėmis, 5 buvo žydai. Rytojaus dieną ck plenumas žydą gen. sekretorių Chisinevschį atstatė iš eitųjų pareigų, vietoj jo pakviesdamas, kaip ir Sov. Sąjungoje, ištikimą raudonajam valdovui Georgiu-Dej žmogų. Netrukus kirstas dar vienas "žydų šalininkams" smūgis. Bratislavoje suruošta vieša byla dar 1950 m. suimtai grupei slovakų komunistų su buvusiu slovakų ministeriu pirmininku Husaku priešakyje. Nors iš jų nebuvo nė vieno žydo, tačiau ir jiems kaltinimas skambėjo tiesiog sensacingai: jie buvo svarbiausia apkaltinti vykdę "sionistinį suokalbį"! Panašių reiškinių esą ir daugiau. O visi žino, kad nei šitokių bylų kelti, nei žmones karti be Maskvos įsakymo šiais laikais bolševikiniuose kraštuose neįmanoma.

Vokiečių spaudoj paskelbtos žinios rodo, kaip *Malenkovas stiprina savo policijos aparatą.* Jau šių metų kovo mėn. prie TSRS Ministerių Tarybos buvo sudarytas specialus valstybės saugumo reikalams komitetas, o balandžio mėnesį pertvarkius Malenkovo vyriausybę, jo vedėjas I. A. Serovas, vienas iš patikimiausių Stalino žmonių ir artimas Malenkovo bendradarbis, paskirtas naujuoju saugumo ministeriu. Naujajam vadovui dabar siunčiamos visos civilinės ir karinės žvalgybos žinios ir visokių bolševikškos policijos rūšių pranešimai. Minimajam komitetui, vadovaujamam Serovo, turėjo paklusti ir Kruglovo vidaus reikalų ministerija. Tuo būdu Malenkovas nori įrodyti, kad jis yra ne tik tikrasis raud. imperijos viešpats, bet ir nemenkiau galingas už Staliną ir paskiau nuverstąjį Beriją. Berijos "sutvarkymas" buvo tikras "šedevras", ypač iškėlęs Malenkovo reikšmę žemesniųjų valdininkų akyse. Tuo būdu *Malenkovas sugebėjo pats vienas pasinaudoti daugiausia iš Kremliuje vykstančių varžybų dėl valdžios.* Dabar jau ir jis, kaip kad seniau Stalinas, pradėtas vadinti "choziajin", tikruoju šeimininku.

Tuo tarpu Vakaruose toliau tebeina bolševikų agentų vykdomi žmonių grobimai. Ypač įdomi Buhomilo Laušmano dingimo istorija. Kaip žinoma, jis dingo iš savo buto Salzburge prieš daugiau kaip pusę metų. Kambary paliktieji daiktai rodė, kad prapuolė nepasiruošęs kelionei, bet po kiek laiko jis Prahoje kom. spaudos atstovui pareiškė, jog "grįžęs pats savo noru, niekieno neverčiamas", kaip paprastai pareiškia visi komunistų nutverti veikėjai, iškeikė čekoslovakų emigrantus ir, pareiškęs bolševikišką "savikritiką", žadėjo ateityje "prisidėti prie krašto kūrybinio darbo". Šveicarų liberalų organas "Neue Zuericher Zeitung" atskleidžia ir daugiau įtartinų aplinkybių, nušviečiančių tokį Laušmano elgimąsi. Po Antrojo karo jis Benešo laikais vaidino socialistų partijoje svarbų vaidmenį, kaip centro grupės vadas. 1947 m. lapkričio mėn. partijos kongrese jam su dešiniojo sparno pagalba pavyko išstumti iš vadovybės ligtolinį partijos pirmininką Fierlingerį, komunistų "Trojos arklį", įstatytą socialdemokratams sprogdinti. Laušmanas 1953 m. savo išleistoj knygoj aprašo, kaip vasario komunistinio pučo dienomis jį vienas Sovietų ambasados sekretorius tiesiog terorizavo, kad eitų drauge su bolševikais. Ir jis čia pasidarė išvadą, jog *tikrasis čekoslovakų kp vadas buvo ne Gotvaldas, bet tuometinis Sovietų ambasadorius Zorinas.* Kapituliavęs prieš bolševikus Laušmanas buvo priimtas į naujai Gotvaldo sudarytąją vyriausybę kaip min. pirm. pavaduotojas. Bet iš ten netrukus buvo išstumtas į menkesnę vietą Bratislavoj.

Kai bolševikai 1949 m. rudenį suėmė jo žentą Jeromirą Nechanskį, Laušmanas apsisprendė bėgti ir N. Metų naktį perėjo sieną. Tačiau jo žmonai ir dviem dukterim pabėgti nepavyko. Čekoslovakų emigrantai jį sutiko labai nepalankiai, įtardami, kad jį ček. vid. reik. ministerija sąmoningai pasiuntusi į užsienį kaip "agentą provokatorių", norėjusį tuo būdu išgelbėti nuo kartuvių savo žentą. Tačiau žentui vėliau mirties sprendimas vis tiek buvo įvykdytas, o su atbėgusiuoju glaudžiau bendradarbiauti atsisakė net jo paties socialdemokratų partijos vadai. 1953 m. jis išleido Vienoje knygą, pavadintą "Kas buvo kaltas", kuria mėgino pateisinti savo elgseną.

(Tęsinys 8-ame pusl.)

Visa jų viltis dabar yra ta, kad gal Rusija su savo satelitais nugalės Jungtines Valstybes ir "atiduos" jas valdyti Fosteriui ir Ko. To jie laukia, kaip gervė giedros, ir stengiasi kuo galėdami Maskvai padėti.

ST. JŠK.

Sovietai perima Lietuvos sienų saugojimą

(Tęsinys)

Pradėdu Joną barti už juokų krėtimą. Jonas atsikerta, kad jis tikrai taip galvojąs. Saulutei jau patekėjus, susodina kareivius į aštuonis nedengtus sunkvežimius. Mane kaip "pulkininką" su majoru pasodina priešakinėje mašinoje, "kapitoną" Joną antroje — su politruku, o Antanui teko važiuoti paskutinėje mašinoje. Pradėjus mūsų kolonai judėti, stovėję ant tilto žydukai pasipila link miesto bėgti. Įvažiavus į miestą, mums reikia pravažiuoti gatve, pilna žydų užpildyta. Pastarieji, rusiškai rėkaudami, sveikino sovietus ir į mašinas pradėjo mėtyti gėles ir papirosus. Sovietai į sveikinimus nieko neatsakė ir į mašinas įmestas gėles bei papirosus atgal į gatvę išmetė. Privažiavus "Palangino" restoraną, pasidarė didžiausia spūstis. Miesto policininkas negali žydų sutvarkyti. Sunkvežimiams privažiavus prie minios, majoras įsako kolonai sustoti, ir pats, neišlipęs iš mašinos, įsako man ir Jonui išlipti iš mašinų ir pravalyti kelią pravažiavimui. Mano Jonui to tik ir reikėjo. Išlipęs iš mašinos, trumpai ir drūtai pasako maždaug šitaip: "Jūsų žydiškų pasveikinimų majoras visai nepageidauja. Gėles išmeskite į šiukšlyną, nes jos gali būti apkrėstos, o cigarėtes galite man atiduoti, aš jiems perduosiu."

Čia pat Jonui sumeta 36 pakelius papirosų. Po to surinka pasitraukti iš kelio. Žydeliai pasitraukia į šaligatvius. Kolona pradeda judėti. Jonas, atsistojęs mašinoje, saliutuodamas, rusų kalba dėkoja už taip iškilmingą jo sutikimą ir papirisus. Šalia sėdįs politrukas raukosi, o Jonas įrodinėja, kad gėlės ir papirosai buvo tik jam skirti.

Toliau laimingai apleidžiame miestą ir pasiekiame šilinės miško pakraštį. Pavažiavę mišku porą šimtų metrų, matome vieškelis užverstas dideliu medžiu. Pasirodo, ūkininkas iš valdinio miško pasivogęs gana didelį medį, vežėsi jį į namus. Užvažiavus ant vieškelio, medis nuo pirmutinių ratų nukrito. Ūkininkas ir jo sūnus nepajėgė jo užkelti. Tuo tarpu majoras iššokęs iš mašinos surinka: "Na padgatovku" (pasirengti). Kareiviai užtaiso ginklus ir, į visas puses juos nukreipę, atsiklaupia mašinose. Pats su politruku ir kartu su mumis nueina prie stovinčio vežimo ir pradeda kaltinti ūkininką sabotažu. Ūkininkas aiškinasi, kad jis tikrai vežąs pasivogtą medį, bet kad atvyks šituo keliu sovietai jis nežinojęs. Majoras, pagrąsęs ūkininkui naganu, įsako keliems kareiviams padėti užkelti medį ant ratų. Pašalinus medį nuo kelio, vėl sėdame į mašinas ir važiuojam į Pajūrio bažnytkaimį. Išvažiavus iš miško, majoras praneša, kad galimas pavojus praėjęs. Kareiviai ištaisę ginklus susėda mašinose. Pajūrio bažnytkaimyje kolona sustoja. Jonas, išlipęs iš mašinos, prieina prie politruko, suduoda per petį, pagirdamas už atsargumą, nes šilinės miške esą daug šernų ir neatsargius gali sudraskyti. Politrukas įspėja Joną nesikišti į jų reikalus, o Jonas primygtinai aiškina jam šernų pavojų. Tuo tarpu majoras duoda įsakymą lipti į mašinas ir važiuoti į Dauglaukių kaimą. Atvažiavus į Dauglaukių kaimą, dalinys susikrausto į pradžios mokyklos pastatą. 30 kareivių, leitenantas, politrukas ir mudu su Jonu paskiriami eiti prie sienos ir jos ribas apžiūrėti vietoje. Eidami Jūros upės pakraščiais, nieko ypatingo negalėjome pastebėti, nes pakrantėse užaugę dideli medžiai bei krūmai dengė matomumą. Priėję prie Kuisių-Kriokiškio kaimų pievų, privalėjome eiti supiltu pylimu, nes pakraščiu pylimo gražiai žaliavo ūkininkų avižos, o toliau paėjėjus prasideda balos ir liūnai. Užlipus ant pylimo, matosi Klaipėdos krašte Kriokiškių kaimo trobesiai, o dešiniau — Oplankių dvaras. Vienas iš puskarininkių užklausia politruką matomų vietovių pavadinimo. Politrukas, išsiėmęs žemėlapį, aiškina, kad tai esą Ragainės miesto priemiesčiai. Jonas nusistebi politruko nemokšiškumu ir pradeda aiškinti, kad kairėje matosi Kriokiškio kaimo trobesiai, o dešiniau — Oplankių dvaras, buv. Lietuvos ministerio pirmininko Mykolo Sleževičiaus nuosavybė. Politrukas parausta, bet pastabos jokios nepadaro. Dar porą šimtų metrų paėjėję, pamatome pievoje sėdinčius du vokiečių muitininkus. Politrukas duoda įsakymą pasitraukti visiems nuo sienos šimtą metrų. Jis pats, o paskui jį ir visa banda subėga į avižas. Pasiliekame ant pylimo tik mudu su Jonu. Jonas pradeda rėkti ant politruko, kam jis mindžiojąs avižas. Politrukas surinka, kad Jonas laikytų snukį, o dėl avižų jis pats su kolchozo vedėju pasikalbėsiąs (matyt, iš pykčio pamiršo, kad jis yra Lietuvoje), Jonas jam aiškina, kad tai ne kolchozo, bet ūkininko Augaičio avižos. Vokiečiai, pastebėję prie sienos didesnį kariuomenės judėjimą, atsikelia ir skubiai nueina pievomis Kriokiškių kaimo link.

Politrukas iš avižų vėl suveda kareivius ant pylimo. Jonas pilvą suėmęs pradeda juoktis iš politruko baimės pamačius du vokiečių senius-muitininkus. Politrukas jau gerokai užpykęs išduoda paslaptį, paaiškindamas ,kad jis tai daras ne iš baimės, bet dėl nenoro parodyti vokiečiams savo ginklų. Priėję prie ūkininko Augaičio trobesių (trobesiai buvo prie pat sienos), politrukas pasako, kad mes nesame reikalingi, o likusį apie 3 klm. baro ruožą jis pats apžiūrėsiąs. Iš visko buvo matyti, kad jam nepatiko Jono juokai. Po šio įvykio dar tą pačią naktį buvo gautas įsakymas, kad visus pasieniečius, šeimas palikus, pasiųsti į Tauragę. Atvykus į Tauragę, vėl naujas parėdymas. Pasitraukti nuo sienos 25 kilometrų atstume. Dar vieną dieną vėliau, — jau su atgabentomis iš pasienio šeimomis buvome išblaškyti saugoti latvių, lenkų ir baltgudžių pasienį. Ten irgi neilgai teko pasilikti, nes po poros mėnesių visi senieji pasienio policijos tarnautojai buvo iš tarnybų paleisti. Daugumą iš jų pasirinko partizano dalią. Didelė dauguma buvo išvežti į Sibiro taigas, vergų darbams ir tik mažai dalelei teko pakliūti į Vakarų laisvąjį pasaulį."

Taip baigė pasakoti Lietuvos pasienio sargybinis savo pergyvenimus.

(Pabaiga)

KIEK LIETUVOJE AREŠTUOTA IR IŠTREMTA ŽMONIŲ 1945-1951 METAIS

DUOMENYS, GAUTI IŠ GRĮŽUSIŲJŲ APKLAUSINĖJIMO

(Tęsinys)

Šiaulių apskritis

Lepšiai	Gruzdžiai	16	111	0	—
Beržėnai	Gruzdžiai	43	225	4	12
Žiogai	Gruzdžiai	24	121	0	—
Dražeikiai	Joniškis	27	172	0	—
Vaišnoriai	Kriukai	18	104	5	15
Didlaukė	Kurtuvėnai	18	102	0	—
Joniškaičiai	Lygumai	28	189	0	—
Gilvyčiai	Padubysis	9	75	8	24
Padurupiai	Pašiaušės	6	63	1	3
Kaulėnai	Radviliškis	35	217	33	99
Švendriai	Raudėnai	21	127	4	12
Domeikiai	Skaisgiris	35	204	10	30
Puikiškės	Šaukėnai	4	15	0	—
Pračiūnai	Šiauliai	17	137	0	—
Venckiškiai	Užventis	5	47	0	—
Gandikiai	Žagarė	31	193	5	15
Veršiai	Žagarė	52	295	3	9
Minkiai	Žagarė	27	152	8	24
Juodeikiai	Žagarė	42	410	7	21
Dameliai	Žagarė	36	192	11	33
Minčaičiai	Žagarė	26	151	5	15
Gražaičiai	Žagarė	41	238	2	6
Mikaičiai	Žagarė	11	63	1	3
			3,603		321

Tauragės apskritis

Griaušiai	Batakiai	32	258	6	18
Varlaukis	Batakiai	20	177	4	12
Melagiskė	Batakiai	19	127	0	—
Santakai	Batakiai	6	49	1	3
Purviškiai	Eržvilkas	11	81	20	60
Šiauriškiai	Gaurė	14	89	1	3
Sakalynė	Gaurė	67	485	4	12
Kaltinėnai	Kaltinėnai	103	810	6	18
Varsėdžiai	Kaltinėnai	18	116	3	9
Gaidėnai	Kaltinėnai	28	214	4	12
Obelynas	Kaltinėnai	20	168	3	9
Labardžiai	Kaltinėnai	28	234	1	3
Bartašiškiai	Kaltinėnai	25	159	1	3
Springiai	Kaltinėnai	13	111	1	3
Padvarė	Kaltinėnai	1	10	1	3
Drobūkščiai	Kvėdarna	40	276	5	15
Viždžiaugai	Kvėdarna	14	110	3	9
Padienaitis	Kvėdarna	18	125	0	—
Šiliai	Naumiestis	84	618	1	3
Sugintai	Naumiestis	82	493	10	30
Stulgiai	Skaudvilė	13	174	0	—
Maldūnai	Skaudvilė	23	158	3	9
Ryškas	Šilalė	10	91	1	3
Vartulėnai	Šilalė	18	173	0	—
Reistrai	Šilalė	18	190	6	18
Pajūris	Šilalė	72	540	7	21
Obelynė	Šilalė	20	168	3	9
Pūtvė	Šilalė	14	121	1	3
Pakoplytis	Šilalė	15	153	3	9
Tubučiai	Šilalė	4	32	1	3
Rauškas	Šilalė	11	92	2	6
Jomantai	Šilalė	32	216	0	—
Jomantai	Švėkšna	18	116	0	—
Jonskiai (?)	Tauragė	44	316	7	21
Zuikiškė	Tauragė	10	71	0	—
Pakalpokiai	Tauragė	13	75	0	—
Šemetiškiai	Tauragė	17	135	0	—
Meškai	Tauragė	15	121	3	9
Čeikiškė	Tauragė	7	46	1	3
Pygaliai	Tauragė	16	121	1	3
Trakšeliškiai	Tauragė	16	110	0	—
			7,929		342

Telšių apskritis

Maceniai	Plungė	18	171	0	—
Spraudė	Rietavas	27	179	7	21
Vinragiai	Rietavas	11	79	2	6
Silvestrai	Rietavas	20	145	10	30
Gelžyčiai	Tverai	19	152	24	72
Šiuraičiai	Tverai	7	60	9	27
Zorūbai	Tverai	39	243	9	27
Liubišiškiai	Varniai	20	138	30	90
Pabiržuliai	Varniai	33	63	0	—
Medingėnai	Žarėnai	35	503	17	51
Rimučiai	Žarėnai	9	65	2	6
			1,798		330

Trakų apskritis

Parankava	Aukštadvaris	18	214	1	3
Alesiškiai	Aukštadvaris	18	140	2	6
Pazaliesis	Kaišiadoris	20	151	0	—
Domeikiemis	Kruonis	38	271	3	9
Kračkiemis	Kruonis	15	108	0	—
Atmainai	Kruonis	8	46	0	—
Aleksandriškis	Vievis	26	173	4	12
Mitkiškiai	Vievis	32	192	6	18
Mlieckas	Vievis	8	53	1	3
Pelkės	Vievis	7	30	0	—
Grabijokai	Vievis	20	167	12	36
Dainava	Žąsliai	35	243	0	—
Korsakai	Žąsliai	29	185	0	—
Lemučonai	Žąsliai	3	15	0	—
			1,988		87

Ukmergės apskritis

Šarkaičiai	Gelvonys	29	161	3	9
Stepanava	Gelvonys	4	24	1	3
Pakalniškis	Gelvonys	4	24	0	—
Žagaičiai	Gelvonys	7	40	0	—
Daubariškiai	Giedraičiai	6	44	0	—
Šiaudžiai	Giedraičiai	27	186	0	—
Dabužiai	Kovarskas	5	36	0	—
Panemunė	Musninkai	25	155	7	21
Liuliškiai	Musninkai	27	148	4	12
Ardiškiai	Musninkai	17	90	1	3
Sendvaris	Musninkai	12	82	2	6
Dailydės	Musninkai	2	16	0	—
Rusų Ragas	Musninkai	25	163	2	6
Paspiriai	Musninkai	20	127	2	6
Kryžkelės	Musninkai	13	76	2	6
Vyčiūnai	Musninkai	13	97	2	6
Čiobiškis	Musninkai	13	68	3	9
Kernava	Musninkai	45	296	5	15
Pamušė	Musninkai	25	155	8	24
Totoriškiai	Pabaiskas	22	108	3	9
Graužiečiai	Pabaiskas	34	190	5	15
Biliūnai	Pabaiskas	19	73	3	9
Žirnojai	Pabaiskas	1	57	1	3
Laukogalė	Pagirys	12	86	1	3
Pagirys	Pagirys	23	135	3	9
Vidugiriai	Siesikai	19	169	3	9
Češoniai	Siesikai	35	210	1	3
Gružai	Siesikai	5	101	3	9
Gudeliai	Taujėnai	8	51	3	9
Gaideliai	Taujėnai	7	49	1	3
Kurėnai	Ukmergė	34	214	2	6
			3,431		213

Utenos apskritis

Mikalajūnai	Daugailiai	21	114	1	3
			114		3

Vilkaviškio apskritis

Rečiūnai	Kaupiškis	30	240	7	21
			240		21
	Viso:		55,188		4,585

Spėjamas bendras ištremtųjų skaičius

Kaip matome, iš eilės vietovių, daugumoje kaimų ar bažnytkaimių, kuriose bendras gyventojų skaičius siekė 55,188, pagal gerai informuotų liudininkų pareiškimus, nuo 1945 m. iki 1951 m. gegužės mėn. buvo ištremti ar suimti mažiausiai 4,585 asmenys, t. y. 8.3% visų vietovių gyventojų. Kadangi čia paduotų vietovių skaičius yra pakankamai didelis ir jos yra pasiskirsčiusios beveik po visą Lietuvos teritoriją, tai galima pagrįstai laikyti, kad visų Lietuvos kaimų ir miestelių nuostoliai ištremtaisiais ir suimtaisiais sudaro 8.3% jų gyventojų. Nedarysim taip pat didesnės paklaidos, skaitydami, kad toks nuošimtis, t. y. 8.3%, yra ištremta Lietuvos gyventojų bendrai, nes, viena, kaimo gyventojai Lietuvoje sudaro daugumą, 77% visų gyventojų, o antra, areštai ir trėmimai vargu ar bus mažiau palietę miestus kaip kaimus. Jei ir būtų buvę iš miestų mažiau tremta, kaip iš kaimų, tai skirtumą turėjo išlyginti areštai, kurių miestuose buvo daugiau. Skaitant, kad 1948 1949 m. Lietuvoje gyventojų skaičius buvo ca. 2,800,000, atitinkamai aukščiau išvestam procentui nuo 1945 m. iki 1951 m. rudens iš Lietuvos buvo ištremta drauge su suimtaisiais mažiausia 233,000 žmonių. Praktiškai gi tenka skaityti, kad per tą laiką ištremta ir suimta 250,000—270,000 lietuvių.

Palyginimui žemiau paduota, koks nuošimtis Lietuvos gyventojų pačių trėmimų liudininkų, iš Lietuvos grįžusių vokiečių, spėjimu yra ištremta ar suimta. Iš visų apklausinėtų vokiečių savo spėjimus pareiškė 59 liudininkai, ir būtent:

1 liudininkas spėjo, kad ištremta 5-9% visų gyventojų, 6 liudininkai spėjo, kad ištremta 10-19% visų gyventojų, 14 liudininkų spėjo, kad ištremta 20-29% visų gyventojų, 17 liudininkų spėjo, kad ištremta 30-39% visų gyventojų, 5 liudininkai spėjo, kad ištremta 40-49% visų gyventojų, 16 liudininkų spėjo, kad ištremta per 50% visų gyventojų.

Bendras visų šių spėjimų aritmetinis vidurkis yra 34,4%. Pagal tai ištremta ir suimta turėtų būti 960,000 asmenų. Žinoma, tą spėjimą tenka laikyti labai perdėtą, nors psichologiškai tai yra suprantama ir pateisinama: stebėtojas tokiose situacijose visada yra linkęs nuostolius apibendrinti, juos padidinti.

Beveik kiekvieno iš Lietuvos grįžusio vokiečio lūpomis atkuriami tragiški trėmimų vaizdai ir krašto nuotaikos; prieš akis stoja žiaurus tų tūkstančių mūsų tautiečių likimas. Čia tat ir duodama keletą trėmimų fragmentų pačių vokiečių žodžiais.

Ką matė trėmimų liudininkai

Hilda P., 26 metų, Lietuvoje gyvenusi nuo 1947 m. apie Būbelius, pasakoja apie jos šeimininko kaimynų Ruckų kaime, Vikšrio šeimos išvežimą:

"1949 metais naktimis prasidėjo išvežimai. Vieną naktį, kai mes visi miegojome, staiga lauke pasigirdo balsai. Atėjo stribis ir dar vienas valdininkas iš milicijos. Jie stukseno į langą ir šaukė: "Keršuli, įleisk, kas ten yra!" Keršulis — tai buvo mano šeimininkas, pas kurį aš dirbau, atsikėlė. "Keršuli, ar turi dvejus arklius?" Viena kumelė buvo kumelinga. "Tai važiuok su vienu, kinkyk!" Šeimininkas išskubėjo. "Mes tuoj sugrįšime! Važiuojame pas Vikšrį..." pasakė išvykstant stribis. Atsikėlėme ir mes moterys. Tuo tarpu prašvito. Vikšrio sodyba buvo netoli. Keršulis padėjo nešti į vežimą maišus su maistu ir rūbais. Vikšrys visą vieną vežimą pakrovė, Keršulis nuvežė juos į Kudirkos Naumiestį. Mano šeimininkas, tiesa, sugrįžo namo, bet sekančios dienos buvo labai liūdnos. Mes gyvenome prie pat vieškelio. Dieną ir naktį, kokią visą savaitę, vežė žmones. Slavikų ir Sintautų vis važiavo Kudirkos Naumiesčio link mašinos ir vežimai su tremtiniais. Tremtiniai mašinose sėdėjo ir stovėjo kartu su savo daiktais, labai mojavo ir verkė, ir mes, kurie stovėjome prie kelio, irgi mojavome ir verkėme. Važiavo vis mažomis kolonomis, po 4 ar 5 mašinas, per dieną tokių kolonų pro mus pravažiuodavo apie 20. Taip vežė visą savaitę.

Pasiimti bendrai buvo galima nemaža, bet ne visur vienodai. Buvo kalbama, kad rusai kareiviai kartais buvo geresni už lietuvius "stribius". Kai kurie rusai net ragindavo, kad žmonės pasiimtų daugiau maisto, nes Sibire nebūsią, rusai tai žinojo. O lietuviai stribiai tik varydavo greičiau pakuotis, kai kurios šeimos dėl jų kaltės nieko nespėjo pasiimti ir į mašiną buvo įkrautos kaip stovi. Kurie dar galėdavo stribius pavaišinti šnapsu, tai šitiems jie buvo nuolaidesni. Kiek ko galima su savim imti, nesakydavo, drausdavo tik imti kviečių ir bulvių. Išvežė tokiu būdu visus vad. "buožes", tai yra visus tuos, kurie turėjo daugiau žemės, nors "buožės" paskutiniais metais ir taip pat buvo labai prispausti, tiek daug turėdavo atiduoti valdžiai, kad kai kurie patys neturėdavo ko valgyti..."

Herta Sch., 28 metų amžiaus, Lietuvoje gyvenusi apie Panevėžį:

"Masiniai trėmimai vyko 1948 ir 1949 metų pavasarį. Visą savaitę naktimis ir dienomis žmonės buvo milicijos ir enkavedistų ieškomi po butus, renkami iš darboviečių ir areštuojami gatvėse. Kas galėjo, slapstėsi, žmonės buvo tomis dienomis kaip pakvaišę. Nebuvo galima nei iš Panevėžio išvažiuoti, nei į Panevėžį atvažiuoti — gatvėse ir ant kelių patriuliavo kareiviai su ant šaučtuvų uždėtais durtuvais. Žmonės sunkvežimiais buvo vežami į geležinkelių stotį, kišami į gyvulinius vagonus ir užkalami. Visur girdėjosi verksmas ir isterija. Ištremtieji parašydavo laiškų iš Sibiro ir skųsdavosi, kad jie ilgai negalėsią išlikti gyvi dėl sunkaus darbo, blogo maisto ir nepakeliamo klimato".

Irmgard M., 23 metų, Lietuvoje gyvenusi nuo 1947 m. apie Raseinius ir Tauragę:

"1948 m. žiemą iš Gedvilų k. prie Raseinių buvo išvežtas Jonas Bargaila su šeima. Bargailos ūkis buvo didžiausias kaime, nors žemės jis paskutiniuoju laiku turėjo nedaugiau kaip 30 ha. Pas Bargailas jau dirbau beveik visus metus, tad šitą šeimą gerai pažinojau. Vežimo metu buvau namuose ir buvau liudininke, kaip visa tai įvyko. Kadangi Bargaila kaime buvo turtingiausias ūkininkas, tai buvo aišku, kad jį išveš. Kai pasklido gandas, kad prasidėjo išvežimai, Bargailos išvežimo laukė ir tam ruošėsi. Rusai juos užklupo vieną popietę — atvyko būrys enkavedistų su mėlynai raudonomis kepurėmis; visi buvo rusai, jų tarpe buvo ir mongolų, tik vienas mokytojas buvo lietuvis kaip vertėjas. Ruoštis davė tris valandas laiko, tuo tarpu kareiviai enkavedistai lauke saugojo apsupę namą, jų stovėjo kieme gal dešimtis. Pati padėjau pakuoti. Rusai ir mane tardė. Su Bargailomis kalbėjo grubiai, girdėjosi žodis "buožė", bet mušti nemušė. Niekas iš Bargailų šeimos neverkė ir net stengėsi rusams neparodyti jokio susijaudinimo. Geriausius baldus rusai tuojau konfiskavo ir paskiau išvežė, bet visa kita buvo leista išdalinti, o ko neišdalino, vėliau kaimynai patys išnešiojo. Gyvuliai — jų tada dar buvo keturios karvės, 10 avių, kiek tai kiaulių ir du arkliai — buvo paskirti į sovchozą prie Likolių. Pati dar variau gyvulius į tą sovchozą".

Frieda C., 38 metų, Lietuvoje gyvenusi nuo 1947 iki 1951 metų įvairiose vietovėse:

"Negalima būtų pasakyti, kad šėtos apylinkėse būtų buvę išvežta pusė visų gyventojų, bet koks ketvirtadalis buvo tikrai ištremtas vien paskutiniųjų trėmimų metu. Apleistų sodybų tiek daug, kartais iš tikrųjų susidaro įspūdis, kad nėra pusės gyventojų. Bent 4-5 ūkiai kiekviename kaime tušti. Toks vaizdas visur tarp šėtos ir Kėdainių. Visų pirma vežė turtingesnius ūkininkus. Antrąjį transportą 1949 m. pati mačiau. Sunkvežimiai ir vežimai važiavo vienas po kito visais keliais, bet vežė daugiausia tik daiktus, o tremiamuosius vakare kolonomis į surinkimo punktą Kėdainiuose. Kitus vėl varė visų pirma į Šėtą. Daug ūkininkų gavo įsakymą vežti su savo arkliais tremtinių inventorių. Tremtiniams buvo leista pasiimti šiek tiek maisto: miltų, kiaušinių, lašinių. Viena šeima pasiimdavo porą maišų. Apleisti ūkiai daugumas griuvo, kur-ne-kur į juos įsikraustė kiti. Labai daug trobesių sunyko".

(Tęsinys 8-ame pusl.)

Balio Pakšto orkestro dovana Chicagos visuomenei
Rugsėjo 12 d., sekmadienį, 5:30 val. vakaro
RUDENS SEZONO ATIDARYMAS
Įėjimas veltui. Staliukus užsisakyti Lietuvių Auditorijoje Victory 2-6172

Roosevelt Furniture
Pavasarinis birželio mėn. matrasų $19.95 ir brangesnių.
IŠPARDAVIMAS
MATTRESSES
Galite įsigyti naujus matrasus ir springsus Slumberon, Englander, Pilo Rest ir kitų išdirbysčių. Atvykite į šią lietuvišką baldų krautuvę ir pasirinkite moderniškiausių baldų prieinamomis kainomis ir lengvomis sąlygomis.
ROOSEVELT FURNITURE CO.
2310 W. ROOSEVELT ROAD Tel.: SEeley 3-4711
Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

Siegler PATENTED AUTOMATIC
GAS HEATERS
Galite apžiūrėti visų modelių pečius
MŪSŲ ĮRENGIMUS PRIPAŽINS GAS CO. INSPEKCIJA.
Sudėsime visus vamzdžius į jūsų sienas ir duosime Jums
Vienerių metų aptarnavimo garantiją
Apšildymo patarimai veltui
Užeikite, parašykite arba patelefonuokite mums apie savo apšildymo problemas. Mūsų patyrę inžinieriai noriai pagelbės Jums praktiškai ir pigiausiai išspręsti Jūsų problemas.
OGDEN STOKER SALES & SERVICE
1314 WEST GRAND AVENUE
Phone: SEeley 3-7112-3
Hours: 9 to 5:30 Daily — Mon. and Thurs. 9 to 9

LIETUVIŠKA ĮSTAIGA
SAFETY OF YOUR SAVINGS
CRANE Savings & LOAN ASS'N
INSURED UP TO $10,000
3% ON SAVINGS
2555 West 47th Str. CHICAGO 32, ILL. LAf. 3-1083
B.R. PIETKIEWICZ PRES.

Taupymas yra turtingumo šaltinis
Pradėk taupyti tuojau... Mes mokam aukštus dividendus.
Mūsų bendrovės laikomi pinigai apdrausti iki $10,000.
MIDLAND SAVINGS & LOAN ASS'N.
4038 Archer Avenue Tel. LAfayette 3-6719
Sekretorius AUGUST SALDUKAS
Už Taupomus Pinigus Mokame 3½ Nuošimčio

PLANINGAS TAUPYMAS MOKA GERUS DIVIDENDUS
Kiekvienas žmogus turėtų atliekamus nuo pragyventimo pinigus taupyti kas savaitę.
Taupyti reikia: senatvei, vaikų mokslui, įsigijimui namo, automobilio, atostogoms, vestuvėms, krikštynoms ir kitiems reikalams. Kas turi susitaupęs pinigų, tas jauciasi saugesnis ir laimingesnis. Pradėk taupyti šiandien!
MUTUAL Federal SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. VIrginia 7-7747
Savings Insured to $10,000 by F. S. L. I. C.

DĖMESIO!
Auto mechanikas ALEKSANDRAS ŠNELIUS atidarė automobilių taisymo dirbtuvę
Atlieka visus mechaniškus, įvyginimo ir dažymo darbus. Darbai atliekami sąžiningai ir su garantija. Turi 24-rių metų patyrimą. Darbo valandos: nuo 9 ryto iki 7 v. vakaro.
Dirbtuvės adresas:
"Alex Auto Repair"
5842 SO. CLAREMONT AVE.
in the rear
Phone: Dirbt.: PRospect 8-0354; Namų: CAnal 6-0988

FRESH MEAT AND CHICKEN DAILY
Complete assortment of SMOKED MEATS • FRESH EGGS
Free 1 pound Oleomargarine WITH THIS AD.
Ideal Meat Market
1927 So. Blue Island Ave.
CA 6-3166

Geriausiai atliekamas darbas
Pilni "Sheet Metal" darbai
Air-conditioning — Užlaikymas
Commercial — Industrial
Residential.
Jokio įsipareigojimo.
Skambinkite nemokamiems apskaičiavimams.
REEDER SHEET METAL
4518 West 63rd Street
POrtsmouth 7-9160

"Naujienose" pasiskelbęs - visus biznyje nustelbia.

IŠ KANADOS

DIDŽIOJI TAUTINIO SOLIDARUMO ŠVENTĖ

Nuo Vytauto Didžiojo muziejaus sodelio iki Toronto Lietuvių Dienos

Lietuviškosios spaudos puslapiai ir riebios gausių reklamų raidės skelbia: rugsėjo 4, 5 ir 6 dienomis Toronte įvyksta Kanados Lietuvių Diena. Bežiūrint į tuos skelbimus, prisimena mūsų senas, mielas Kaunas, Tautos Šventovė — Vytauto Didžiojo muziejaus sodelis su nežinomo kareivio palaikais. Nepriklausomo gyvenimo dienomis ten suplaukdavo tūkstančiai lietuvių tautinių švenčių proga atiduoti pagarbos tiems, kurie savo krauju mums buvo nupirkę laisvą gyvenimą. Okupacijų metais minios netilpdavo į sodelį. Tai būdavo mūsų tautinio solidarumo triumfas.

Mielasis tautieti, Lietuvių Diena turi lygiai tą pačią mintį: parodykim pasauliui, kad mes esame vieningi lietuviai, verti savo drąsiųjų protėvių vardo. Jeigu šiandien sovietinis okupantas mėgina ištrinti Lietuvą iš Europos žemėlapio, tas jam niekada nepavyks, kol mūsų širdyse bus gyva tautinio solidarumo ir kovos dvasia. Lietuvių Diena kaip tik ir yra puikiausia proga sucementuoti tautiniam solidarumui ir atgaivinti pavargusiai dvasiai.

Mes keliame iš miego laisvojo pasaulio sąžinę

Nūdienis pasaulis, gyvendamas nuolatinėje gresiančio atominio karo baimėje, beviltiškai ir net kartais išdavikiškai mėgina užmiršti praeitį, nes ji jam per daug primena skambių pažadų, kurie niekada nebuvo ištesėti. Diplomatai savo diplomatiškas sąžines ramina apgaulingos taikos naiviomis iliuzijomis: juk niekas niekur nešaudo, niekur bombos nesprogsta... Taika, bet į tos taikos rūmų pamatus įkasti raudonojo komunizmo kalėjimo tamsūs labirintai. Ištisos tautos supasi kartuvių kilpoje. Mūsų tauta taip pat eina kryžiaus kelius tuose raudonojo kalėjimo labirintuose. Todėl mūsų visų šventa pareiga būtų Lietuvių Dienos proga rezoliucijų pagalba sušukti pasaulio likimą vairuojantiems diplomatams: ponai, nubuskite, taika ir teisybė eina ranka rankon. Kol nėra pasaulyje teisybės, tik bukapročiai gali džiaugtis taika.

Parodykime pasauliui, kad mes esame gyvi

Lietuvių Dienos metu mūsų kalbėtojų žodžiai, mūsų solistų ir chorų dainos, dailininkų kūrinių paroda, pagaliau mūsų sportojančio jaunimo draugiškos žaidynės, teparodo pasauliui, kad Lietuva, nors ir okupuota, nėra mirusi. Kultūringų, tautiškai susipratusių tautų jokie diktatoriai neįstengia palaidoti, nors ir labai to norėtų.

"Kiti sako — Tu esi maža, mūs tik saujelė". Poetas Kazys Inčiūra kadaise dainavo labai prasmingus žodžius, todėl sušukime kartu su juo: "O man Tu didelė, didesnė už viską". Tegu šį mūsų šūkį išgirsta visų laisvųjų valstybių sostinės, tegu jį išgirsta į raudonojo kalėjimo pogrindžius įmesta Lietuva ir tegu jis galingu perkūnu sugriaudžia Kremliaus bokštų skliautuose.

Visi keliai veda į Torontą

Todėl rugsėjo 4, 5, 6 dienomis visi keliai iš visų Kanados ir JAV kampų mus veda į Torontą. Tautinis solidarumas ir kenčianti Tėvynė tau, mielasis tautieti, uždeda pareigą didžio susikaupimo, ryžto ir džiaugsmo ženkle dalyvauti antrojoj Kanados Lietuvių Dienoj Toronte. Ji bus mūsų, tremtinių, didžioji vienybės, visiškos konsolidacijos, naujų įsipareigojimų šventė.

"Tėvyne, mes tavęs neužmiršome ir pasauliui neleisime užmiršti".

Tai mūsų naujasis šūkis antrosios Lietuvių Dienos Toronte proga.

KLB Toronto Apylinkės Valdyba

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO

★

Lietuvybės židinys Chicagoje

Kadangi Chicagoje didžiausias skaičius lietuvių gyvena, vienoje vietoje, tad Chicago yra ir vadinama plačiame pasaulyje išsiblaškiusių lietuvių sostine. Dėl to ir viso pasaulio lietuvių dėmesys yra atkreiptas į Chicagą, visi domisi, ką čikagiečiai kultūriniame ar ekonominiame bare yra nuveikę, ką veikia ir ką planuoja ateičiai.

Dažniausiai čikagiečiai šias visų viltis pateisina, bet kartais visai mažos lietuvių kolonijos savo iniciatyva pralenkia "sostinės" gyventojus. Pvz. Hamiltono, Toronto, Montrealio lietuviai jau senokai turi savus kultūros namus, Detroito lietuviai skuba juos įsigyti. O čikagiečiai šį reikalą dar tik aiškinasi, svarsto— reikia tokių namų ar nereikia. O reikalas atrodo visai aiškus, gyvenimiškas ir nedelstinas.

Neturėjimas savų namų varžo ir slopina lietuvišką kultūrinį gyvenimą. Kultūriniai parengimai, jų lygis dažnai priklauso nuo to, kur ir kada yra gaunama salė ir imama visai neatsižvelgiant, ar ji tam reikalui ir toje vietoje tinkama ar netinkama. Be to, neturint savų namų, nuolat kitur kampininkaujant, ir mūsų jaunimas savo laisvalaikį leidžia kur pakliūna. Taip besibastydamas, mūsų jaunimas dažnai pažeidžia savo moralę, o neretai dėl to ir tautiniam vienetui pražūna.

Logiškai mintijant, peršasi logiška išvada — nedelsiant statyti kultūros namus. Tokie kultūros namai visų pirma turėtų turėti: tinkamą salę koncertams, kur tilptų 1,500 — 2,000 žmonių, bent porą mažesnių saliukių, organizacijų susirinkimams, posėdžiams, šeimyniniams parengimams ir t. t. Būtinas sporto kambarys, jei neišgalima atskira salė; patalpos lietuvių archyvui, bibliotekai, skaityklai. Kambarys moterų seklyčiai taip pat turėtų tilpti šiuose namuose. Seklyčios stilingas tautinis įrengimas, jos jaukumas, visiems namams priduotų itin daug lietuviškos dvasios ir orumo. Pajamų tikslui apatinis aukštas turėtų būti paskirtas restoranui ir kitoms krautuvėms.

Namus turėtų supti aikštė, kuri būtų ne tik rūmams fonas, bet tarnautų jaunimo sporto reikalui, o parengimų metu mašinų sustatymui.

Sporto aikštė, sporto kambarys ar salė, šeštadieniniai pasilinksminimai su kultūrinėmis pramogėlėmis būtų stipri priemonė lietuvišką jaunimą burti draugėn. Namai turėtų turėti nuolatinį sporto vadovą, kuris organizuotų sportą, jo varžybas. O taip pat nuolatinį kultūrinių jaunimo pasilinksminimų vadovą. (Šios vietos galėtų būti garbės ar, pagal išgales, apmokamos). Parengimų vadovas drauge turėtų saugoti ir namų garbę jų lietuvišką dvasią, kad namai neįgautų smuklės ar šiaip žemą vardą. Reikia manyti, kad taip prižiūrimi namai visiems lietuviams teiktų pasididžiavimą, o svetimtaučiams pasigrožėjimą.

Neabejotina, kad lietuviškas namų stilius, sukurta juose tautinė dvasia tikrai kiekvienam lietuviui iš dalies atstotų tėviškę, kur visi su noru lankytųsi šeimyniškai sušilti, tautiškai atsigauti. Tokie namai ypač daug pasitarnautų ir asmenims, neturintiems savų šeimų. Čia galėtų būti surengtos bendros Kūčios, Velykų pusryčiai, užgavėnės ir t. t.

Tokios apimties ir tokios paskirties lietuvybės centras — lietuvybės židinys — Chicagos lietuvių jau seniai yra laukiamas.

Z. Juškevičienė

TRUMPAI

* * *

— **Alice Stephens - Steponavičienės** dainininkės ruošiasi įdainuoti į plokšteles eilę dainų. Įrekorduos Veravox Recording Co. iš New Yorko. Tik šis ansamblis, deja, čia susiduria su lėšų trūkumu. Ar neatsiras mecenatų, kurie galėtų šio nusipelnusio ansamblio bei jos mokytojos pastangas paremti?

— **Miškininkystės žodyną** ruošia 6 specialistų komisija, kuri darbą žada baigti ateinančiais metais. Šis žodynas, kuris apims apie 5,000 terminų, pateiks ne tik lietuviškus miškų ūkio bei miškotyros terminus, bet duos ir jų paaiškinimus, taip pat vertimus į anglų ir vokiečių kalbas.

—**A. Rukuiža** profesorių draugijos suvažiavime Chicagoj praeitą sekmadienį ragino suvažiavimo dalyvius paremti prof. I. Končiaus (Bostone) ruošiamą spaudai Lietuvos kryžių bei koplytėlių albumą, jį iš anksto prenumeruojantis ir įmokant $5.00. Šis svarbus mūsų krašto etnografinės dokumentacijos darbas, žinant dabartinę Lietuvos padėtį, esąs labai svarbus ir labai gražiai atliktas, bet jo išleidimas brangiai kainosiąs ir, aišku, autoriui parama esanti būtina. (k)

—**Toronto "Varpo" choro koncertas** bus spalio 2—3 dd. Lietuvių Auditorijoje. Chorui vadovauja muzikas S. Gailevičius.

— **Vladas Bakūnas,** žurnalistas, gyvenąs Los Angeles, dabar svečiuojasi Chicagoj. Šiomis dienomis išvyksta į New Yorką pasitarimams su Martynu Braku ir kitais Mažosios Lietuvos veikėjais.

— **Mokyt. Emilija Skrabulytė,** iš Clevelando, praeitą sekmadienį aplankė tautosakininką Juozą Būgą Oak Forest ligoninėje. Taip pat atlankė mokyt. Juozas Mažeika iš Chiacgos, Jonas Daškevičius su žmona ir dukra, irgi iš Chicagos.

— **Mr. ir Mrs. Al Vaitis,** 4031 S. Talman Ave., ką tik sugrįžo iš trumpų atostogų, kurias praleido Sault Ste. Marie, Kanadoje.

— **Marian Lauer** iš žinomojo muizkinio veikalo "Wonderful Town" pradėjo studijuoti Alice Stephens studijoje. Kiek anksčiau iš to veikalo ėmė studijuoti panelė Rosemary Gaines.

* * *

— **Lietuvių kalbos ir literatūros** 1953 metų bibliografiją yra pateikęs Rytų Europos kalbų ir literatūrų skyriuje prof. A. Sennas leidinyje "Publications of The - Modern-Language-Association-of-America" 1954 m. balandžio mėn. Nr. 2 (tomas 69). Prof. Sennas tą vertingą darbą atlieka kasmet.

— **Prof. J. Čiurlys,** gyvenąs New Yorke, ruošia arba ir jau turi paruošęs darbą, vaizduojantį lietuvių spaudos padėtį rusų caro priespaudos laikais 1884 — 1904 m., tačiau dar neturima leidėjo.

— **J. Kaulino,** gyv. Argos, Indiana, namo stogą apgriovė ir kaminą nuvertė praeitos savaitės viesulas. J. Kaulinas anksčiau yra gyvenęs Chiacgoj ir buvo kelių organiazcijų sekretorium.

— **Barbora Tuinilienė** atvyko iš Los Angeles, Calif., į Chicagą praeitą šeštadienį ir sustojo pas savo draugus Kessler, 3909 N. Kenneth St. Žada išbūti iki šio šeštadienio, o paskui vyks į Kanadą, sustos Hamilton, vėliau Simcoe pas savo gimines Tuinilas. Ji atvyko į šį kraštą 1896 m. į Bostoną, o 1897 m. ištekėjo už Tuinilos. Paskui persikėlė į Seattle, Wash., kur išgyveno 27 metus, o iš ten išvyko į Los Angeles, Calif. Prieš 3 metus mirė jos vyras. B. Tuinilienė ten turi savo namą, skaito "Naujienas" ir kitus laikraščius, o "Keleivį" skaito nuo 1905 metų. Grįžusi iš Kanados, vyks į Bostoną, o iš ten namo.

— **A. Morkus,** "Naujienų" redakcijos narys, nuo pirmadienio išvyko vienos savaitės atostogų.

— **K. Augustas,** "Naujienų" redaktoriaus pavaduotojas, su žmona grįžo iš vienos savaitės atostogų. Aplankė savo gimines ir pažįstamus, buvo nuvykęs iki Sioux Narrows, Ontario provincijoje (Kanadoje); Kenora radęs nemaža ir "Naujienų" skaitytojų naujųjų ateivių.

LALIO ŽODYNAS

yra standartinis Amerikos lietuvių žodynas. Geresnio anglų-lietuvių kalbų žodyno nėra. Nenumatoma, kad naujas žodynas greitu laiku būtų spausdinamas. Todėl siūlome dabar įsigyti šį stipriai įrištą 1256 puslapių angliškai-lietuvišką ir lietuviškai-anglišką žodyną. Kaina—$14.00. Žodynas Jums bus išsiųstas, jei pasiųsite $14.00 čekį ar Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street
Chicago 8, Illinois

STANLEY ANCIKAS
(ANCIKIEWICZ)
12544 S. Wallace St.

Mirė 1954 m. rugpiūčio 29 dieną, 4:00 valandą ryte, sulaukęs pusės amžiaus.. Gimęs Lietuvoje, Raseinių apskr., Tituvėnų parap., Papušėnų kaime.

Amerikoje išgyveno 50 metų.

Paliko nuliūdę: brolienė Kazimiera Paliudnis ir šeima, dvi brolio dukterys: Frieda Natzke ir vyras Rudolf su šeima; Stella Ventimeglia, vyras Andrew ir šeima; artimi draugai: Leo Kungis, Charles Klapatauskas ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Priklausė LDS 2-ai kuopai ir West Pullman Lithuanian Civic Club.

Kūnas pašarvotas L. Bukausko koplyčioje, 10821 S. Michigan Avenue.

Ketvirtadienį, rugsėjo 2 d., 9:30 valandą ryto bus lydimas iš koplyčios ir laidojamas Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Visi a. a. Stanley Ancikas giminės, draugai ir pažįstamieji nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka:

Brolienė, Brolio Dukterys ir kiti Giminės bei Draugai.

Laid. direkt. L. Bukauskas.
Tel.: COmmodore 4-2228.

MARY G. SPEAKER
(Šnekutis, pagal tėvus Yociutė)
2424 West 45th St.
Tel.: LAfayette 3-0460

Mirė 1954 m. rugpiūčio 29 d., 8:30 val. vakare, sulaukusi 51 metų amžiaus.

Gimusi Chicagė, Ill.

Paliko nuliūdę: vyras Frank, sesuo Charlotte Archer, jos vyras Cecil; 2 broliai: Edward Yocius, žmona Catherine ir Leonard Yocius, žmona Geraldine; uošvienė Ona Garbukas, jos vyras Andrew; 5 brolių ir seserų vaikai, dėdė Juozapas Yocius, daug pusseserių ir pusbrolių ir kitų giminių, draugų ir pažįstamų.

Kūnas pašarvotas A. Petkaus koplyčioj, 6812 S. Western Ave.

Ketvirtadienį, rugsėjo 2 dieną, 8:30 val. ryto bus lydima iš koplyčios į Nekalto Prasidėjimo Panelės Šv. parapijos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus laidojama Šv. Kazimiero kapinėse.

Visi a. a. Mary G. Speaker giminės, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jai paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą. Nuliūdę lieka:

Vyras, Sesuo, Švogeris, Broliai, Brolienė, Uošvienė ir kiti Giminės.

Laidotuvių direkt. A. Petkus.
Tel.: GRovehill 6-2345.

Leonas Glozeris
gyv. 1446 W. Fry St.

Mirė 1954 m. rugpiūčio 29 dieną, 9:30 val. ryte, sulaukęs 62 metų amžiaus.

Gimęs Lietuvoje.

Paliko nuliūdę: žmona Agnes Skoczylas, keturi sūnūs: Frank, Leonas, Joseph ir Adolph; duktė Marie, marčios: Frances, Casimira, Mary ir Anita; 7 anūkai ir kiti giminės, draugai bei pažįstami.

Priklausė Šv. Vardo Dr-jai.

Kūnas pašarvotas Malec koplyčioje, 834-38 N. Ashland Ave.

Trečiadienį, rugsėjo 1 dieną, 9:30 valandą ryto bus lydimas iš koplyčios į Holy Innocent's parapijos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus laidojamas Šv. Adalberto kapinėse.

Visi a. a. Leono Glozerio giminės, draugai ir pažįstamieji nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka:

Žmona, Sūnūs, Duktė, Marčios, Anūkai ir Giminės.

Laidotuvių direktorius B. F. Malec. Tel.: HA 1-5800.

Skaitykite "N-nas"

A. A.
MORTAI ŽEMAITAITIENEI
mirus,
jos vyrui Jonui Žemaitaičiui
ir visai šeimai,
nuoširdžią užuojautą reiškia

Bendradarbiai

JONAS REPSUS
15433 Vincennes Road
Phoenix, Illinois

Mirė 1954 metų rugpiūčio 29 dieną, 4:00 valandą ryte, sulaukęs 73 metų amžiaus. Gimęs Lietuvoje.

Paliko nuliūdę: 2 dukterys: Bessie Arenet ir Valeria De Mayo; 4 sūnūs: John, Charles, Joseph ir Stanley; sesuo Augustine Lidert, 9 anūkai ir 8 proanūkai ir kiti giminės, draugai bei pažįstami.

Kūnas pašarvotas namuose, 15433 Vincennes Road, Phoenix, Ill.

Trečiadienį, rugsėjo 1 dieną, 9:30 valandą ryto bus lydimas iš namų į Ascension parapijos bažnyčią, esančią Harvey, Ill., o po gedulingų pamaldų bus laidojamas Šv. Kazimiero kapinėse.

Visi a. a. Jono Repsus giminės, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka:

Dukterys, Sūnūs, Sesuo, Anūkai, Proanūkai ir kiti Giminės.

Laidotuvių direktorius Joseph J. Olejniczak, 15702 Carey Ave., Phoenix, Illinois. Tel.: Harvey 654.

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
GĖLĖS VISOMS PROGOMS
6901 SO. WENTWORTH AVE.
Telef.: ST 3-2454 ir HU 3-2224

LOVEIKIS
Siunčiam Gėles Telegramu į Visas Pasaulio Dalis
KVIETKININKAS
Gėles Vestuvėms, Banketams ir Pagrabams.
3316 S. Halsted St. YArds 7-7388

URBA
Gėlės Mylintiems, Vestuvėms, Banketams, Laidotuvėms, Papuošimams.
GĖLININKAS
4180 ARCHER AVENUE
Tel.: LA 3-5800 arba LA 3-5870

GĖLININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoje Gražiausios Gėlės ir Vainikai. Reikale pašaukite: atvyksim į jūsų namus su vainikų paveikslais išsirinkti.
ROY R. PETRO (Putramentas)
5519 So. Harlem Avenue
POrtsmouth 7-9020

STEPONAS G. LACKAWICZ
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Koplyčios
2424 WEST 69th STREET — REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE — VIrginia 7-6672
10756 S. MICHIGAN AVE. — PUllman 5-1270

LIŪDESIO VALANDOJ ŠAUKITE
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Air Conditioned Chapel and Parking Facilities.
6845 S. Western Ave. RE 7-8600-8601
Gyvenantiem kitose miesto dalyse gausim koplyčią arčiau jūsų namų

A. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 So. Western Avenue
1410 South 50th Avenue
CICERO, ILL.
TELEFONAI:
GRovehill 6-2345-6 — TOwnhall 3-2109
KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ
4605-07 SO. HERMITAGE AVE.
Tel.: YArds 7-1741 ir BIshop 7-9481
4330-34 SO. CALIFORNIA AVE.
Telefonas LAfayette 3-0440
Mūsų radio programos šeštadieniais 9:15 ryto iš WGES 1390 kil.
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI Chicagos Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ.
★
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET — Phone: SEeley 3-5711

ALFRED VASAITIS-VANCE
6126 W. ROOSEVELT ROAD — Phone: OLympic 2-5245

J. LIULEVIČIUS
4348 S. CALIFORNIA AVE. — Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. — TEL. YArds 7-1138-1139

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET — Phone: YArds 7-1911

LEONARDAS A. EZERSKIS
1646 W. 46th STREET — Phone: YArds 7-0781

LEONARD BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. — Phone: COmmodore 4-2228

VASAITIS - BUTKUS
1446 SO. 50th AVE., Cicero, Ill. — Phone: OLympic 2-1003

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. — Phone: YArds 7-3401

BUDRIK'S

3241 SO. HALSTED STREET

IŠPARDUODA

1/4 Milijono Dolerių Vertės Baldų, Namams Reikmenų ir Televizijų

35% iki 75% sutaupysit

Direktorių Taryba neseniai laikytame savo susirinkime vienbalsiai nusprendė, kad visi baldai, namams reikmenys ir televizijos turi būti išparduoti dabar, nežiūrint kainų! Mes nusipirkome per daug! MES ATREMONTUOJAME visą namo vidų, 125 pėdas krautuvių priešakio ir sandėlius: 3229-3241-3253-3249-3251 So. Halsted Street.
CASH ARBA IŠMOKĖJIMAIS DYKAI AUTO PASTATYMAS.

GYVENAMOJO BALDAI:

3 gabalų dalimis (sectional) gyv. setas, buvo $110, už	$ 45
2 gabalų dalimis sofa, buvo $239, už	72
2 gabalų Kroehler gyvenamojo setas, buvo $225, dabar	110
2 gabalų Pullman gyvenamojo setas, buvo $300, dabar	175
Simmons Hide-a-bed sofa, nupiginta iki	199
Simmons studio couch, nupigintas iki	39
$59 vertės spyruoklinis matracas už	29
$24 vertės spyruoklinis matracas už	14
Hollywood pilna lova, nupiginta iki	29

MIEGAMOJO SETAI:

$125—3 gab. miegamojo setas už	$ 79
$169—3 gab. miegamojo setas, šviesus, už	99
$250—3 gab. "bleached" dvigubas komodos setas už	159
$269—3 gab. Cordovan dvigubas komodos setas už	189
$600—4 gab. miegamojo riešuto setas, už	275

NAMAMS REIKMENYS:

8 kubiškų pėdų šaldytuvas, nupigintas iki	$129
General Electric 8 kub. pėdų šaldytuvas, buvo $299, dabar	198
Crosley šaldytuvas, buvo $239, dabar	169
Philco šaldytuvas, vertės $384, už	265
General Electric skalbyklą, vertės $149 už	79
Thor skalbyklą, buvo $159, dabar	89
Thor automatinė skalbyklą, reg. vertės $250 už	169
Bendix skalbyklą už	159
General Electric automatinė skalbyklą, buvo $305, dabar	199
General Electric automatinė skalbyklą, buvo $355, dabar	210
General Electric pečius, buvo $199, dabar	100
Universal gazinis pečius, nupigintas iki	99
Modern Maid gazinis pečius, vertės $175 už	89
Hoover dulkių valytuvas, reg. vertės $69, už	39
Hoover specialis valytuvas už	10
Hoover dulkių valytuvas, reg. vertės $99, už	59
Tank type valytuvas, buvo $80, dabar	39

VĖSINTUVAI:

General Electric 10 colių vėsintuvas, buvo $18, dabar	$ 10
10 colių sukinėjamas vėsintuvas, buvo $19, dabar	11
12 colių sukinėjamas vėsintuvas, buvo $29, dabar	17
16 colių sukinėjamas vėsintuvas, buvo $49, dabar	29
12 colių dvigubas langui vėsintuvas, buvo $69, dabar	39
Philco 1/3 tonos air-conditioner, buvo $225, dabar	179
RCA 1/3 tonos air-conditioner, buvo $229, dabar	179

KAURAI:

27x50 kauras, reguliarės vertės $2.00, už	98c
24x36 kauras, reguliarės vertės $4.00, už	1.98
24x48 kauras, reguliarės vertės $5.95, už	2.00
4x6 vilnonis kauras, reg. vertės $39, už	$19
7x12 vilnonis kauras, reg. vertės $100, už	24
Axminster kauras, 9x12, reg. vertės $89, už	49
9-12 vilnų paviršium kauras, už	19

Kainos nukapotos ant naujų 1954 metų nacionaliai žymių televizijos setų: Magnavox, RCA-Victor, Philco, Admiral, Zenith, Dumont, Gen. Electric and Raytheon.

Visiškai nauji, garantuoti, televizijos setai, 17 colių, stalo modelio, mahogany, originaliame dirbtuvės supakavime, reg. $179,	79
21 col. paveikslo, mahogany, stalo modelio, reg. $249, už	98
Originaliame dirbtuvės supakavime. Garantuotos 1 m. pavveikslo tube.	
21 col. blonde Hollywood kabinete TV setas, reg. $299, už	149
50 pertaisytų vartotų TV setų už	$19 ir aukš.
17 col. CBS Columbia stalo modelio TV setas, reg. $200, už	119
21 col. RCA-Victor televizijos setas už	159
21 col. Admiral televizijos setas, nupigintas iki	149
21 col. Admiral kombinacinis televizijos setas, vertės $595 už	298
21 col. Philco Console televizijos setas, vertės $229, už	159
21 col. Dumont televizijos setas, vertės $525, už	225
21 col. Zenith console pilno dydžio durimis TV, vertės $469, už	279
Natalie Kalmus silver gray 21 col. TV, radio ir phonografo kombinacija, vertės $600, už	295

DINETTE:

Reguliariai $69 vertės chrome dinette už	$ 39
Reguliariai $89 vertės chrome dinette už	49
Reguliariai $125 vertės chrome dinette už	69
Reg. $249 vertės 7 gab. dining room setas už	139

KĖDĖS:

Paoli arm chair, reg. vertės $29, už	$ 19
TV kėdė, "rubberizid curled hair filled", reg. $39, už	19
Kroehler "high back" kėdė, reg. vertės $99, už	39
Lloyds "high back reclining" kėdė, frieze, buvo $99, dabar	39
Lempos, lėlės, kaurai, "smokers", pagalvės už	pusę kainos
Comforters: "moth proofed" 100% vilnų, 72x84, reg. iki $20, už	6

ALIEJINIAI IR ANGLINIAI ŠILDYTUVAI

$39 vertės gaziniai šildytuvai, 18,000 BTU, po	$19
$59 vertės gaziniai šildytuvai, 30,000 BTU, po	$29
$98 vertės gaziniai šildytuvai, 50,000 BTU, po	$48
$179 vertės gaziniai šildytuvai, 65,000 BTU, po	$88
$165 vertės anglinis šildytuvas, galima kurenti malkomis, su karšto vandens tanka, už	$69
$99 vertės aliejaus šildytuvai, 4 kambarių, po	$38
$125 vertės aliejaus šildytuvai, 4 ar 5 kamb., po	$54
$175 vertės aliejaus šildytuvai, didžiuliai, po	$78
$99 vertės angliniai šildytuvai, po	$38

BUDRIK'S

3241 SO. HALSTED STREET

KRAUTUVĖ ATDARA PIRMADIENIAIS IR KETVIRTADIENIAIS VAKARE IKI 9:30. KITOMIS DIENOMIS NUO 9 IKI 6.

Budriko Radio Valanda leidžiama 25 metai iš WHFC stoties, 1450 kil., ketvirtadienio vak. nuo 6 iki 7 val. Orkestras, dainininkai, rekordai.

New York, N. Y.

DIDŽIOJO VAJAUS ŽENKLE

Rugsėjo mėnuo yra Didžiojo New Yorko ir jo apylinkių lietuvių bandymo mėnuo. Jis parodys mums, kaip mes aukštai stovime savo tautos narių sargyboje, kaip karštai plaka mūsų širdys dėl mūsų vargstančių brolių anapus vandenyno. Jis parodys mums, galų gale, kiek mes verti nešioti garbingą lietuvio vardą.

Mes čia perkamės namus, auto mašinas, gražiai rengiamės ir gerai pavalgom, bet vis sielojamės, kad dar per maža... kad vis per maža... Bet ar pakankamai sielojamės tais nelaimingaisiais, kurie klaikiai vaikščioja kryžiaus kelius Europoje be jokios vilties, be ateities.

Rugsėjo mėnuo tebūna mūsų gilių apmastymų mėnuo. Bent tada persikelkim savo širdimi ir siela į anų nedalią. Kas jau ten gyveno, tiems, gal būt, lengviau įsijausti, prisimenant savas išgyventas kančias, nors senieji Amerikos lietuviai, kaip rodo netolima praeitis, pernelyg labai buvo įsijautę į vadinamųjų D. P. vargą ir rėmė, kuo tik galėjo.

Bet gyvenimas anais laikais ir dabar yra labai skirtingas. Tada bėgliai buvo remiami dosnios amerikiečių rankos bendrai, o Amerikos lietuvių ypatingai. Dabar gi likusieji bėgliai, įjungti į vokiečių ūkį, iš Amerikos negauna nieko. Kas gali dirbti, tai dar pusė bėdos; bet atminkime, kad ten pasiliko daugiausia tie, kurie jau negali dirbti. Jų būklė yra tragiška, apverktina.

Ar mes, gyvendami sočiai, leisime aniems baigti savo dienas po sunkia gyvenimo našta, visų pamirštiems, visų apleistiems, su dejone lūpose, ašaromis akyse ir skausmu širdyse, kad toje sunkioje valandoje nuo jų visi nusigrįžo. Ne, mes negalime to leisti. Mes esame lietuviai, kaip ir jie. Mes ir jie esame vieno kūno ir kraujo, vienos motinos — Lietuvos. Tegul mūsų meilė, mūsų dosnumas sušildo juos, nušluosto ašaras karčias ir suramina, kad jie ne vieni, kad mūsų širdys plaka kartu su jų širdimis.

Jeigu jau Didžiojo New Yorko burmistras, kitatautis, parodė savo meilę, skirdamas Balfui visą rugsėjo mėnesį rinkliavoms mūsų vargstančių brolių naudai, tai mes, lietuviai, tūkstantį kartų daugiau turime atjausti savo brolius ir seseris besišaukiančius pagalbos.

Taigi rugsėjo mėnuo turi giliai įeiti į mūsų sielą ir plačiai atverti ją, alsuojančią karšta meile mūsų tautiečiams anapus vandenyno. Kas tik gali, turėtų stoti į aukų rinkėjų eiles. Šia proga gražiosios lietuvaitės, rinkdamos aukas, galėtų pademonstruoti ir gražiuosius tautinius drabužius. Visi kiti turėtų dosniai atidaryti savo pinigines ir pilnas drabužių spintas. Tegul neėda kandys. Geriau atiduoti Balfui. Jis atiduos tiems, kurie jų reikalingi.

Čia negali būti jokio skirtumo nei tarp senų, nei tarp naujų ateivių. Visi mes esame lietuviai, visi tos pačios žemės išauginti. Čia gimusieji, manau, su pagarba prisimins savo senolę ir taip pat neliks abejingi jos vaikams.

Tikro lietuvio, mylinčio savo brolius, pareiga — visą rugsėjo mėnesį gyventi didžiojo vajaus ženkle. Visų kalbų pradžia ir pabaiga turi būti persisunkusi vajaus pasisekimo dvasia, kad tokiu būdu nė vienas lietuvis nepamirštų esąs lietuvis ir nepadarytų mirtinos nuodėmės nesudėjęs būtinos aukos ant mūsų tautos, mūsų tėvynės aukuro, kuri dabar yra pavergta ir negali pasirūpinti savo vaikų likimu.

J. Grabau-Grabauskas

Melrose Park, Ill.

LITUANISTINĖ MOKYKLA PRADEDA DARBĄ

Melrose Parko Lietuvių Bendruomenės Apylinkės Lituanistinė šeštadieninė mokykla rugsėjo mėn. 11 d. 10 val. pradeda naujuosius mokslo metus. Į mokyklą priimami lietuvių kilmės vaikai mažiau moką ar visai nemoką lietuvių kalbos nuo 7 metų amžiaus. Visi tėvai, gyveną Melrose Parke, Maywood ir Bellwood miestuose ir turintieji mokyklinio amžiaus vaikų, prašomi leisti vaikus į šią mokyklą, kad jie galėtų išmokti lietuvių kalbos ir geresnio Lietuvos krašto pažinimo.

Tėvai mokyklos reikalais prašomi kreiptis į šios mokyklos vedėją Antaną Markauską, gyvenantį Melrose Parke, 818 N. 14th Ave., tel.: Flimor 4-7581.

A. Markauskas,
Mokyklos vedėjas

Detroit, Mich.

ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA

Detroito lietuvių šeštadieninę mokyklą š. m. rugp. mėn. 28 d. perėmė Liet. B-nės Detroito Apylinkė. Mokykla pradeda mokslo metus rugsėjo mėn. 11 d. 9 val. 30 min. Šv. Antano parapijos mokyklos patalpose. Mokyklai vadovaus Albertas Misiūnas, mokytojaus kun. K. Simonavičius, O. Balzarytė, K. Gricius ir P. Zaranka.

Visus Detroito lietuvius, kurie turi mokyklinio amžiaus vaikų, kviečiame atvežti ar atsiųsti savo vaikus aukščiau minėtu laiku mokyklon.

Liet. B-nės Valdyba

Pigųjį knygų mėnesį nuo rugsėjo 1 iki 30 d. paskelbė leidykla Gabija. Per šį mėnesį, knygas išrašant tiesiog iš leidyklos, jos gaunamos su 25% iki 70% nuolaida. Atpigintų knygų sąrašas gaunamas leidykloje, parašius šiuo adresu: Gabija, 335 Union

Juozas Švaistas

PETRAS ŠIRVOKAS

Įdomiausioji nuotykių knyga, tinkanti seniems ir jauniems. Geriausioji dovana draugams. 228 puslapių. Išleido Chicagos Lietuvių Literatūros Draugija. Kaina $2.75. Knygų pardavėjams nuolaida. Knygą galima gauti NAUJIENOSE. Pasiųsime paštu, kai čekis arba Money Orderis bus atsiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Illinois

Ofiso tel.: PRospect 8-2434
Dr. Teofilė Jurkūnas
DANTŲ GYDYTOJA
(Dentist)
2801 WEST 63rd STREET
Val.: 9-12, 3-5 ir 6:30-9. Šeštad. 9-1 išskyrus sekmadienius.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YArds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.

Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Trečiadieniais tik susitarus.
Šeštadieniais nuo 10 iki 3 val. popiet.

Dr. Kazimieras
MICHEL

Optometristas - Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis.
Ekzaminuoja akis ir pritaiko akinius.
Išgydo kreivas akis be operacijos.
Įdeda netikrą — artificialę akį pagal sveiką. Praktikuoja per 39 metus
Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YArds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro
Geras patarnavimas.

C. L. D. D.

Tel.: PRospect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8, tiktai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez. 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

Ofiso telef.: VIrginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2—4 ir nuo 6—8:30 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų.
Trečiadieniais pagal sutartį.

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2—4 ir 6—8;
Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus.
Ofiso Telefonas: YArds 7-4787
Namų Telefonas PRospect 6-1930
Jei neatsilieps viršutiniai telefonai, šaukite Mldway 3-0001

DR. BRUNO J. ZUBRICK'AS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2951 WEST 63rd STREET
(netoli Sacramento Ave.)
Valandos: 2—4 po pietų ir 7—9 vak., trečiad. ir sekmad. pagal susitarimą.
Telefonas: HEmlock 4-7899
Namų tel.: HIlltop 5-2557

KITI LIETUVIAI DAKTARAI

DR. JUZE AGLINSKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Vaikų ir Moterų Ligos
5159 SO. DAMEN AVENUE
Medicine and Surgery Building
Valandos: Pirm. 10-4, antr. 10-1 ir 6-9, treč. 10-4, penkt. 10-1 ir 6-9, šešt. 10-12
Ofiso: PR 6-7800 — Namų TR 4-1765

Dr. Kęstutis Aglinskas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2300 WEST 51st STREET
Val.: Pirm. ir antr. 10—12, ketv. ir penkt. 6—8 p. p., treč. ir šešt. pagal susitarimą.
Telef.: ofiso PRospect 6-1795
Rezid.: TRiangle 4-1765

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezidencija: HEmlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadieni nuo 1-4 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Trečiad. ir Šeštadieni tiktai susitarus.

Tel.: YArds 7-3526 — YArds 7-7410
DR. G. J. BYLAITIS
Nervų, vidaus ir vaikų ligos
Val.: antr., penkt. 7 iki 8:30 P. M.
Šeštad. 12:30 iki 1:30.
Kitomis dienomis tik susitarus
DR. J. G. VALAITIS
Val.: kasdien 6:30-8:30, šešt. 4-6.
4038 SO. ARCHER AVENUE

Tel. ofiso: VI 7-0600; rez.: VI 7-7303
DR. BR. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
(Kampas Archer ir California Ave.)
VAL.: 2—4 po pietų ir 6—8 vakare, šeštadieniais 2—7 p.p., išskyrus sekm.

Telef. ofiso: LAfayette 3-1707
Rez.: FIllmore 3-8614 (Maywood, Ill.)
DR. S. GEŠTAUTAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. širdies, vidaus ir vaikų ligos.
4055 SO. ARCHER AVE.
(kampas Archer ir California Ave.)
Valandos: antr. ir ketv. 6-8 po pietų.
Šeštadienį 2-4 po pietų.

Rezid. telef.: STewart 3-4511
Ofiso telef.: YArds 7-1166
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35th STREET
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės.
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val. kasdien. Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 po pietų.

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2—4 po pietų ir 7:30—9 vakaro.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso Telef.: PRospect 6-3838
Rezid. Telef.: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, Išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Tel. ofiso GR 6-4322. Rez. HI 5-2626
DR. JOSEPH W. KADZEWICK
(LIETUVIS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Priėmimo valandos tiktai susitarus: nuo 2 iki 4 v. p. p. ir nuo 7 iki 9 vak., išskyrus trečiadienius.
MANOR MEDICAL ARTS BLDG.
6400 SO. KEDZIE AVE.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVE.
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30
Daily afternoons.
Vakarais: pirm., antrad., ketvirtad 6—8:30. Trečiadieniais tik susitarus

Ofiso ir buto telef.: OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1336 SO. 49th COURT, CICERO
Priėmimo val.: Kasdien 10-12 val. ryte ir 5-8 val. vak. Šeštad. 10-2 ir 4-6.
Butas: 1832 So. 49th Court, Cicero.

Telef.: Ofiso ir Buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1435 So. 49th Ct., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Šeštadieniais 12-2 val. ir 3-5 v. v.
Butas 1604 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Dr. A. Valis - Labokas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 SO. HALSTED STREET
Telefonas: DAnube 6-1125
Valandos: 1-4 ir 6-8 vakaro.
Šeštadieniais 1-4 val. po pietų.

Telefonai: ofiso GRovehill 6-5399
Rezid.: PRospect 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
2423 WEST 63rd STREET
(kampas 63rd ir Artesian)
Ofiso val.: 2-4 ir 6-8 v. p. p. kasdien.
Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais iki Labor Day uždaryta.

DR. EDWARD B. MURAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
OFISAS:
2750 WEST 71st STREET
(prie California Ave.)
Valandos pagal susitarimą.
Ofiso telefonas: GRovehill 6-1321
Jei neatsiliepia VIncennes 6-3900

DR. CONSTANCE O'BRITIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEmlock 4-5524
Hours by appointment only.

DR. Z. RUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. CHIRURGINĖS IR ORTOPEDINĖS LIGOS
2435 WEST 69th STREET
Telefonas: REpublic 7-2290
VAL.: Šiokiadieniais nuo 10 val. iki 12 val. ryto ir nuo 5 val. iki 8 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 val. iki 12 val. ryto.

Tel. offiso CLliffside 4-2896
Res. LAfayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th Street
(kampas 47 & Hermitage)
Priėmimo val. 2-4 ir 6-9 val. p. p.
šešt. 2-6 v. p. p. išskyrus sekmadienius

Dr. Fl. Tallat-Kelpša
Dr. E. Tallat-Kelpša
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
MARQUETTE PARKO OFISAS:
2656 WEST 63rd STREET
(kampas Washtenaw ir 63rd St.)
Kasdien 3-5, išskyrus antr. ir ketv.
Kasdien 6-8:30, išskyrus treč. ir šešt.
Tel.: PRospect 6-8548.
Cicero ofisas: 5002 West 16th Street
Kasdien 6-8:30, antrad. ir ketv. 1-3.
šeštadieni 11-1.
Telef.: TOwnhall 3-0959
Namų telef.: HEmlock 4-7080
Kitu laiku tik susitarus.

Telefonai: ofiso CLiffside 4-0253
Rezidencijos: YArds 7-6388
DR. A. Z. ŠAULYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4645 S. ASHLAND AVE. (kmb. 211)
Pirm., Antr., Ketv. ir Penktad. 6:30—8:30 val. vak. Šeštadieni 2—4 v. p. p.

DR. VYT. TAURAS-TUPČIAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. Moterų ligos
Ofisas ir rezidencija:
2410 W. 51st St.
(antras namas nuo Western Ave.)
Ofiso ir rezid. telef. PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm. 8—10 v. v. Antr., Treč. ir Penkt. 6—9 v. v. ir Ketv. ir Šešt. 2—4 v. p. p.
Ofisas: 334 W. 63rd St.,
Tel. WEntworth 6-5577
Ofiso val.: Kasdien 2—4 val. p. p., išskyrus Ketv. ir Šešt. nuo 12—1 p. p.

DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
CHIRURGINĖS LIGOS
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telef.: PRospect 6-8484
Val.: 2-4 po pietų ir 7-9 vak. Šetad. 2-4 po pietų. Treč. ir sekm. uždaryta.

Telef.: ofiso PRospect 6-9400
Rezid.: HEmlock 4-3851
Dr. Ona Vaškevičius
(VAŠKEVIČIŪTĖ)
GYDYTOJA - CHIRURGĖ
6560 SO. WESTERN AVE.
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo 6-8 val. vakaro; šeštad. 1-4 popiet; trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: ofiso VI 2-1581, rez.: VI 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val.
Šeštadieniais 2-4 val. po pietų.
Sekmadieniais uždaryta.

Orthopedas - Protezistas
P. ŠILEIKIS
Kaulų fraktūroms įtvarai, Polio-Cerebral Palsy ir įvairioms vaikų bei suaugusiųjų deformacijoms pašalinti spec. Aparatai. Amput. kojoms ir rankoms visų sistemų Protezai. Orthop. pėdos Plokštelės (Arch Supports). Moterims, vyrams ir vaikams įvairių tipų med. Bandažai ir t.t.
VAL.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniais 9—1
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LABORATORIJA,
1911 W. 59th St., Chicago 36, Illinois
Tel.: PRospect 6-5084

KITATAUČIAI GYDYTOJAI

DR. CHARLES SEGAL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 So. Ashland Ave.
(2-ras aukštas)
Ofiso telefonas: YArds 7-0554
Jei neatsiliepia šaukite:
Rez. telef.: MIdway 3-2880
OFISO VALANDOS:
Nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 2 iki 4 val. po pietų ir nuo 7 iki 8:30 vakaro.

10 ATSAKYMŲ

KODĖL APSIMOKA TAUPYTI STANDARD FEDERAL ĮSTAIGOJE

1. Ji yra stipriausioji taupymo įstaiga.
2. Dabar ji moka 3% dividendą.
3. Ji yra grynai lietuviška įstaiga.
4. Jos Atsargos Fondas didesnis negu $3,700,000.00.
5. Cash, Gov't. Bonds ir G. I. paskolų, dalinai garantuotų U. S. Gov't., $34,000,000.00.
6. Namai ir visi įrengimai priklauso Standard Federal, bet knygose jų vertė yra tiktai $1.00.
7. Ji saugiai ir konservatyviai vedama.
8. Per 45 metus ji visados visiems išmokėjo pagal pareikalavimą.
9. Visuose jos skyriuose mandagus ir teisingas patarnavimas.
10. Kiekvieno sąskaita F. S. & L. I. Corp. apdrausta iki $10,000.00.

PINIGAI PADĖTI PRIEŠ 11-TĄ MĖNESIO DIENĄ NEŠA DIVIDENDUS NUO PIRMOS.

TURTAS — $46,000,000.00

JUSTIN MACKIEWICH, President

ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 4 valandos po pietų.
Ketvirtadieniais nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro.
Trečiadieniais visai neatidaroma.

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

★

Siūlo pertvarkyti miesto apylinkes

Mero Kennelly paskirtas komitetas siūlo sumažinti Chicagos miesto apylinkių (Wards) skaičių iš 50 iki 25. Renkama būtų po vieną miesto tarybos narį (aldermaną) iš kiekvienos apylinkės ir dar 10 "laisvų" narių. Taip pat siūloma iš tarybos narių kompetencijos išbraukti kai kurias pareigas, kaip miesto sąmatos tvirtinimą, išdavinėjimą kai kurių vairavimo leidimų ir pan. Tos teisės atitektų mero įstaigai, bet vėl pats meras negalėtų pirmininkauti tarybos posėdžiams.

Šis projektas tegalėtų būti įgyvendintas, jei jį priimtų miesto taryba ir paskui Illinojaus legislatūra.

Pachuco organizacijos nesą

Susumavęs trijų dienų tyrinėjimo duomenis, policijos vadas O'Connor sako, jog Chicagoje nesą jaunuolių teroristinės Pachuco organiazcijos.

Tuo tarpu rasta, kad apie 40 jaunuolių Chicagoje nešioja įtatuiruotą Pachuco ženklą. Neseniai suimti du jaunuoliai, kurie turėjo rankose įtatuiruotus ženklus, panašius į Pachuco organiazcijos. Maxwell policija juos suėmė tardymui. Vienas jų yra 22 m. Castillo, 837 S. Racine, kitas 27 m. amžiaus Ramirez, 1100 W. Harrison. Juodu buvo suimti Halsted gatvėj netoli Taylor, kur policija juos pastebėjo važiuojant vakare automobiliu be šviesų ir be auto leidimo ženklo.

Oro pranešimas kas valandą

Kadangi daugelis žmonių kreipiasi telefonu į oro biurą informacijos, yra įvestas specialiai orui pranešti telefonas Weather 4-1212. Šiuo numeriu paskambinus, gaunamas automatiškas į plokštelę įrekorduotas pranešimas. Suprantama, kad plokštelė neatsako į jūsų klausimus, bet už tai jūs gaunate kas valandą iš naujo patikrinamus atsakymus.

Didelė demokratų gegužinė

12-toji demokratų partijos apylinkė (Ward), kur daugumas gyvena lietuvių, praeitą sekmadienį suruošė gegužinę Polonia Grove, ties Archer ir 47 gatve. Žmonių atsilankė, kaip sako tos apylinkės partijos pirmininkas Frank V. Zintak, per 5,000, jų tarpe nemaža lietuvių. Taip pat buvo atsilankiusių valdžios pareigūnų, kaip apskrities klerkas R. Daley, kongresmenas Kluchinski ir teisėjas Zuris.

Atsiteisimas samaritiečiui

Nekartą už gera blogu atsilyginama.

Pas McElliott, maisto krautuvės savininką, 15½ E. 87th, pietumis įėjo pavargęs žmogus ir pasiprašė vietos pailsėti. Elliott, kuris pats yra 62 m. amžiaus, tam pavargėliui parinko vietą atsisėsti ir davė sumuštinį (sendvičių) pavalgyti.

Apie 6 v. v., kai reikėjo uždaryti krautuvę, tas pavargėlis suriko: "Atiduok man pinigus", ir smogė Elliotui į veidą kumščiu.

Banditas atėmė iš krautuvininko $100. Nors Elliott atkišo jam $115, banditas pareiškė: "Man reikia $100 nusipirkti sunkvežimio padangai (tire)."

Elliott turėjo būti nugabentas į ligoninę.

Japonai nenusistatę prieš Ameriką

Grįžęs Chicagon iš Japonijos, amerikietis pareigūnas paneigia žinias, kad Japonijoje esąs paplitęs antiamerikonizmas.

W. R. Bloom, kuris Japonijoj tarnavo civiliniu patarėju prie JAV Tolimųjų Rytų komandos, sako, kad Japonijos komunistai norėtų sukelti japonus prieš amerikiečius, bet jiems nesiseką.

Japonai galėtų pasinaudoti prekyba su komunistine Kinija, bet jie esą per daug gudrūs, kad tuo žygiu rizikuotų įsipykti amerikiečiams.

Bloom, kuris vyksta JAV gynybos departamento kontrolierium į Europą, sako, jog Japonija vėl atsigaunanti vadvaujančia Tolimųjų Rytų pajėga.

Lenkija buvo išduota

Kardinolas Samuel Stritch pareiškė, jog "Lenkijos išdavimas II Pasaulinio karo metu" iš tikrųjų esąnti dėmė Amerikos vėliavoje.

Jis kalbėjo apie 2,500 lenkų susirinkime bažnyčioj 1825 N. Wood, ragindamas juos melstis, kad Lenkija išsilaisvintų iš komunistinės kontrolės.

Piketavo bažnyčių kongresą

Čekų tremtinių organizacijos nariai, nešdami plakatus, piketavo Evanstone vykstantį pasaulio bažnyčių tarybos kongresą. Tuo metu kalbėjo kongrese Dr. J. Hromadka, kuris yra atvykęs iš komunistinės Čekoslovakijos.

Kongrese ortodoksų bažnyčių atstovai atmetė suvažiavimo pasiūlytą planą arčiau suvienyti krikščionių bažnyčias, nes ortodoksų bažnyčia viena tik išlaikiusi "tikėjimą, perduotą šventiesiems".

KIEK LIETUVOJ AREŠTUOTA IR IŠTREMTA ŽMONIŲ

(Tęsinys iš 5-to pusl.)

Johann Z., 40 metų, nuo 1946 m. gyvenęs Kaltinėnų apylinkėse:

"Radiškių kaime trėmimus 1948 m. žiemą pats mačiau. Kaltinėnų apylinkėse tada buvo išvežta per 40 šeimų. Atvažiavę mašinomis prie kaimo, rusai staiga išstatė visur savo postus ir suėmė kai kurias šeimas. Žmonės buvo į Kaltinėnus ne vežami, bet varomi, kaip belaisviai, iš abiejų pusių saugojami sargybinių, tik Kaltinėnuose juos jau pasodino į sunkvežimius. Kai kuriems pasisekė iš kaimo pabėgti. Žmonės buvo labai nusigandę, verkė. Giminėms buvo uždrausta prie suimtųjų prieiti ir su jais kalbėtis. Enkavedistai visi buvo kariškomis uniformomis".

Ursel D., 34 metų amžiaus, nuo 1947 m. pavasario iki 1951 metų gyvenusi Joniškio ir Žagarės apylinkėse:

"Vežė arkliais, kuriuos turėjo patiekti kiti kaimai. Pasiimti leisdavo šeimai po 1 toną. Visi ėmė kailius. Pagalves leisdavo pasiimti tik seniems. Nemaltų javų imti neleisdavo. Kas verkė, tam viską nuo vežimo numesdavo. Vežimais vežė į Joniškį ar į Kruopius. Jei kas pabėgdavo ir vėliau juos pagaudavo, tada jie nieko nebegalėdavo su savimi pasiimti. Kitus, vėliau grįžusius iš miškų, suėmė. Iš lėto judančios vežimų virtinės su tremtiniais — klaikus vaizdas. Pati, tai matydama, verkiau ir galvojau: jie turi palikti tėvynę, o mes čia liekame".

Johannes Sch., 50 metų amžiaus, nuo 1947 metų buvęs Zapyškio ir Ariogalos apylinkėse:

"Iš Lietuvos 1948 metais buvo ištremta 80,000 žmonių. Beveik kiekviename kaime matomos trėmimų žymės — apleistos sodybos. Išvežta man žinomoje apylinkėje bent geri 5%. 1949 metų pavasarį kovo-balandžio mėn. irgi buvo trėmimų, bet ne tiek daug. Vėliau trėmė tik pavienius, ir ten, kur rasdavo partizanų ar pan. Apleistų sodybų yra daugiau, nes, steigiant kolchozus, daug buvusių ūkininkų, kurie tik turėjo galimybės persikelti į miestą, metė savo ūkius ir pabėgo. Apleistieji trobesiai nyksta, langai ir durys visų pirma išlupinėjami, stogas netaisomas, tad palengva visas namas sugriūva ir tampa sukūrenamas. Tremiant pats nemačiau, tik mačiau, kaip rusai išgrobė ir vežė daiktus — ūkio padargus, vežimus, maišus su javais, baldus, dviračius, siuvamas mašinas. Mat, išvežtieji dažniausiai būdavo turtingesnieji ūkininkai". P. Z.

(Pabaiga)

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Photo

18 m. amžiaus Karen Hoff iš Pontiac, Mich., persikų (pyčių) festivalio karalaitė Romeo, Mich., atrodo pasiruošusi paragauti vieną iš persikų pyragaičių, kuriuos ji nusivežė į Baltuosius Rūmus. Homer Gruenther, specialus prezidento padėjėjas (kairėje), priėmė pyragaičius ir pareiškė, jog jie bus nuskraidinti į Denver prezidentui ir poniai.

BOLŠEVIKAI TEBEGROBIA ŽMONES

(Tęsinys iš 4-to pusl.)

Tačiau dabar, kai čekoslovakų emigrantai, pakeitę savo taktiką, vietoj bendrų frazių apie išlaisvinimą ėmėsi konkretaus veikimo, čekoslovakų komunistinė vyriausybė pasijuto nerami. Todėl daroma išvada, kad "atgailojantį" Laušmaną ir iškišo propagandiniais sumetimais į viešumą, norėdama tuo būdu suniekinti amerikiečių ir čekoslovakų emigrantų pastangas. Savo "prisipažinime", padarytame "laisva valia", Laušmanas kaip tik ir smerkia visą šią emigrantų politikų veiklą ir jų metodus savajam kraštui iš bolševikų vergijos laisvinti.

Vokiečių "Der Spiegel" Nr. 28 (54) rašo, kad Laušmanas pastaraisiais metais palaikęs ryšį su čekoslovakų komunistais, be to, per redakt. J. Bendą — taip pat su sovietinėmis įstaigomis Vienoje. Tais pačiais kanalais buv. komunistinio režimo premjerui buvę ne tik pasiūlyta grįžti atgal, bet paskiau net visai gera vieta valdžios aparate. Ir iš viso, kaip toliau pažymima, Sovietai, norėdami dar daugiau suskaldyti Vakarus ir izoliuoti amerikiečius, ateity numato visų tautybių emigrantams padaryti tam tikrų nuolaidų ir keisti jų atžvilgiu savo ligšiolinę politiką. Britų "Weekly Review" žiniomis, *Rytų Europos satelitiniuose kraštuose dabartines vyriausybes gali pakeisti tokiomis, kurios susidarytų daugiau simpatijų Vakaruose.* Prancūzų savaitraštis "France - Observateur" reiškia nuomonę, kad ir daugiau kam iš emigrantų ir tremtinių bus pasiūlyta grįžti atgal, kaip minimajam čekų B. Laušmanui. Paskiausi duomenys rodo, kad šiek tiek skirtingos taktikos pastebima laikantis ir su kai kuriais lietuviais ar iš Lietuvos kilusiais žmonėmis.

Ligi šiol dar negirdėta istorija. Liepos 20-ją, minint prieš Hitlerį daryto atentato 10 m. sukaktį, įvyko ligi šiol istorijoj dar negirdėtas dalykas: pats Vak. Vokietijos saugumo, įpareigoto saugoti konstituciją (Verfassungsschutzamt), šefas Dr. Otto John dingo Rytiniame Berlyno sektoriuje. Dar daugiau: netrukus jis per bolševikinį radiją pasakė 2 tokias kalbas (už Vokietijos sujungimą, prieš tariamai Vak. Vokietijoje kylantį "nacizmą" etc), kurios labai atitinka šio meto bolševikinius tikslus. Tuo metu, kai oficialios valdinės vokiečių įstaigos dar vis tebesilaiko tardymo faktais pagrįstos nuomonės, kad ten Dr. Johnas atsirado ne savo valia (jei ir nebuvo smurtu pagrobtas, tai bent "pateko į sąstus", kitų nuomone — ten buvo pristatytas "ryšininko su Ulbrichtu" Dr. Wohlgemutho, kuriuo veik aklai pasitikėjęs ir kuris yra globojęs per liepos atentatą likviduotą Dr. Johno brolį), visai kitokią nuomonę ima reikšti visa eilė vokiečių spaudos organų. Štai pasižymėjęs vokiečių evangelikų savaitraštis "Christ und Welt" Nr. 30 (1954. 7.29) visai aiškiai rašo, jog Johnas greičiausiai jau seniai palaikęs ryšius su bolševikais ir dabar nusprendęs "pakeisti frontus" tik dėl to, jog bijojęs būti viešai dešifruotas. "Der Spiegel" įtaria, ar tik jo dingimas neturi ryšio su sovietiniam saugumui patekusia nacių gestapo smulkiausia kartoteka, kur buvę taip pat duomenų, kad dar karo metu Johnas, kaip Lufthanzos syndikus, vykdęs ir gestapo uždavinius, nors, galimas dalykas, tai daręs su kitų liepos 20 d. sąmokslo dalyvių pritarimu. "Christ und Welt" nurodo, kad jis yra buvęs prokomunistinės "Kultūrinės sąjungos demokratiniam atnaujinimui" narys, kad draugavo ne tik su Wohlgemuthu, bet ir su kom. "Berliner Zeitung" buv. vyr. redakt. Dr. Honigmannu. Šiandien Johnas, nuėjęs pas savo duondavius, išdavęs liepos 20 d. sukilimo aukas, kurias, kaip aktyvus sąmokslo dalyvis, tarėsi ginąs nuo "naujo nacinio sąmokslo", *bolševikų gali būti panaudotas kaip "blanco liūdininkas" prieš kiekvieną bolševikų norimą susmukdyti asmenį,* ar tai būtų ministeris, ar vyskupas, ar valstybės sekretorius: užtenka tik Johnui paliudyti, kad tas ir tas yra buvęs "mano agentas" — ir toks žmogus bus "sutvarkytas". Jam, kaip nurodo "Chr. u. W.", nebuvo jokio reikalo bijotis būti atleistam iš pareigų, nes tuo atveju būtų gavęs 1,200 DM netto valstyb. pensiją.

Tas žmogus, su britų uniforma per Nuernbergo karo nusikaltėlių teismą valdęs dokumentų centrinę ir tardęs feldm. Mannsteiną, o paskiau prieš jį stojęs kaip civ. liudininkas, esą, tik kaip britų agentas ir buvęs paskirtas į Verfassungsschutzaht šefus, nes kiti 12 kandidatų nebuvo praleisti aukštųjų komisarų. *Juo nepasitikėjęs nė Adenaueris,* kuris iš viso jį buvo priėmęs tik vieną kartą, o ir po to karto, "Spiegel" žiniomis, pasakęs: "Jis man nepatinka". Jis, esą, prisidėjęs prie savo buv. šefo britų žurnalisto Seftono Selmerio kampanijos, kur atsikurianti Vokietija visoj serijoj straipsnių buvo pavaizduota kaip bekyląs "naujas nacinis sąmokslas". O jo šiandieniniai pareiškimai per bolševikinį radiją labai sutinka su dabartine Sovietų propagandine linija apie tariamai galimą taiką bolševikinio ir laisvojo pasaulio sugyvenimą. Kitų spaudos organų žiniomis, Johnu amerikiečiai nepasitikėjo jau porą metų ir neprileisdavo jo prie didesnių paslapčių, o britų saugumas turėjo surinkęs daugybę įrodymų apie Johną gydžiusio Dr. Wohlgemutho santykius su Rytais. Bent tiek gera, jog *dabar tiek opozicija, tiek ir pozicija, aiškiau tarus, ne tik Ollenhaueris, bet ir Adenaueris sutinka su reikalu grieztai peržiūrėti visą atsakingųjų valdininkų asmeninę sudėtį ir pravesti reikalingas reformas,* jog panašios istorijos ateity daugiau nepasikartotų ir fed. respublikos gyventojai būtų apsaugoti nuo tikrų ar galimų bolševikų agentų. Nors kiti ir buvo laukę, tačiau Verfassungsschutzamt funkcijos nebuvo perduotos gen. Gehleno organizacijai, turėjusiai sekti pirmoj eilėj "grėsmę iš Rytų", kai Verfassungschutzamt turėjo ginti Vokiečių Respubliką nuo visokių subversyvinių elementų iš vidaus. Vietoj Johno jo pareigas eiti buvo pavesta Vokietijos fed. kriminalinės policijos šefui Dr. H. Jess. Tenka laukti, jog su laiku vis dėlto ir šis, nors šiuo metu dar toks neaiškus, atvejis bus kaip reikiant atskleistas. Tuo tarpu nematoma kova patamsėje dar daugiau intensyvėja— tiek Vokietijoje, tiek ir už jos ribų.

Australijoje pabėgęs Sovietų ambasados tarnautojas ir MVD šefas Petrovas taip pat paliudijo, kad Sovietai ypač atsidėję sekė visų pabėgėlių veiklą, pirmoj eilėj pabaltiečių. Daugiausia agentų jie turėję tarp latvių. Sovietai, užėmę Australiją ir ją sukomunistinę, joje turi suplanavę įkurdinti apie 100 milijonų azijatų. Vokiečių spauda paskelbė amerikiečių telegramų agentūros UP perduotą iš Melburno pranešimą, kuriuo tiksliau nusakomi Petrovo pareiškimai apie pabaltiečių bendradarbiavimą su bolševikiniu saugumu. Iš pranešimo paaiški, kad *bolševikai sekė ypač tremtinius, veikiančius prieš bolševikus. Pavyzdžiui, jam pačiam, Petrovui, buvo duotas iš Maskvos įsakymas nustatyti tikslius adresus dviejų lietuvių pabėgėlių, veikusių Vak. Vokietijoje prieš Sovietus.* Vienas iš jų šiuo metu yra Australijoje. Tardymus vedančioj komisijoj pasirodė taip pat Petrovo apkaltintas teikęs bolševikų žinių tarnybai informacijas apie antikomunistinius veikėjus Vokietijoje ir Danijoje latvis pabėgėlis Andreas Fredenbergs. Tačiau jis paneigė visus jam Petrovo primestus kaltinimus, pacitavo komunistų laikraščius, leidžiamus Latvijoje, Danijoje ir Švedijoje, kuriuose jis yra apšauktas "fašistiniu išdaviku", ir, baigęs savo pareiškimą, atsisveikino iškeldamas dešinę ranką ir sušukdamas "Heil Hitler". Tai tik rodo, kokių bolševikai, norėdami geriau užmaskuoti savo kėslus, imasi gudrių metodų. Žiniomis iš Kopenhagos, neaiškus ir iššokusios iš sovietinio laivo St. Rapolytės-Sokolovos Ikimas: vieną dieną Kopenhagos ligoninėje buvo rasta jos tuščia lova. Dabar danų policija aiškina, ar ji buvo pagrobta, ar greičiau, liguistai bijodama, kad nebūtų deportuota atgal į Sov. S-gą, pati pabėgo. (B. d.)

(Elta)

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Telephoto

Finansininkas Louis Wolfson pranešė spaudos konferencijoje New Yorke, kad jis mėginąs paimti savo kontrolėn Montgomery Ward Mail Order Co. Floridos milijonierius tai paskelbė, kai buvo iškilę aikštėn, kad jis perkąs didelius Ward akcijų kiekius.

SUSIPINKIMŲ IR PARENGIMŲ

PRANEŠIMAI

SLA 36 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks trečiadienį, rugsėjo 1 d., Chicagos Lietuvių Auditorijoj, 3133 So. Halsted St., 7:30 val. vakare. Visi nariai ir narės kviečiami į susirinkimą. —A. Kaulakis, fin. rašt.

IŠĖJO ANTRAS METRAŠTIS

Chicagos Lietuvių Literatūros Draugija išspausdino

ANTRĄJĮ LITERATŪROS METRAŠTĮ

Jame yra prof. V. Krevės-Mickevičiaus, prof. Igno Šlapelio, Dr. V. Maciūno, Dr. P. Joniko, Dr. K. Griniaus, prof. Vl. Stankos ir kitų darbai.

Metraštis yra 363 psl. Kainuoja $3.00. Knygų pardavėjai gauna nuolaidą.

Metraščio reikalais rašykite:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

CLASSIFIED ADS.

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

1) BRIGHTON PARKE prie biznio gat.: PELNINGAS MID-WEST STORE. Mėnesinė apyvarta virš $6,000. Pigi nuoma: krautuvė ir butas 4 kambarių su apšildymu $150 mėn. Parduodama gausiai prekių ir visi geri įrengimai už $11,000.

2) ARTI W. 70th ST. IR SO. HALSTED ST., medinis 2 aukštų namas: 2 butai, 4 ir 6 kambarių ir taverna su visais įrengimais. Gera apyvarta. Kaina $16,000.

3 AUKŠTŲ MŪRAS, 4 butai ir 2 gydytojų ofisai. Įplaukos $430 mėn.

4) MARQUETTE Parke arti Western ir 67th Ct., didelis gražus 4 butų mūro namas. 2 butai furnišiuoti. Po visu namu rūsys. 3 mašinų mūro garažas. Mėnesinės pajamos $423. Įmokėjimas apie $10,000. Savininkas duos morgičius.

ARTI SO. ROCKWELL ir 59th ST. mūro bungalow 6 kamb., 7-tas dengtam porčiuj. Garažas. Po visu namu rūsys. Gazu šildymas. Įmokėti $6,000. Savininkas duos morgičius $11,000 15-ai metų. Moderniškai įrengtas butas tuojau galima užimti.

K. JUKNIS
SHULMISTRAS REALTY CO.
4004 S. Archer Ave. LAfayette 3-6300

NAMŲ REMONTAS
(REMODELING)
Atlieku cemento, karpenterio, mūro ir kitus darbus. Iki $2,500 nereikia nieko įmokėti, o už didesnius darbus susitarsime.
Dirbu Chicagoje ir priemiesčiuose.
PETRAS POCIUS
6828 So. Maplewood Ave.
REpublic 7-1223

3 AUKŠTŲ mūrinis namas. 2-6, 2-4, 1-7 kambarių. Pirmame aukšte gazu šildoma. Pajamos $195.00. Kaina $15,000. SEeley 3-9896. 1414 W. Cullerton.

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

GROSERNĖ ir mėsos parduotuvė. Nepaprastai gyva, beveik nauji šaldytuvai. Pirksite labai geromis sąlygomis. Jei pritruks pinigų, savininkas duos morgičius, o be to, įves jūs į biznį iki 2 savaičių. Nesuklysite pirkę.

Marquette Parke 6 kambarių stucco bungalow. Karštu vandeniu šildomas, 2 automobilių garažas ir greta statybai tinkamas sklypas. Kaina $16,500 su sklypu, o be sklypo $13,700.

2 aukštų medinis namas. $260 pajamų į mėnesį garantuota. Restoranas ir 6 butai.

P. STANKOVIČIUS
REAL ESTATE IR
INSURANCE BROKERIS
LIETUVIŲ AUDITORIJA
3133 SO. HALSTED ST.
Phone DAnube 6-2793
Namų YArds 7-6818
Ofisas atdaras 9—12 ir 4—7.

2 BUTŲ, 6-6 KAMB. ĮMOKĖTI $2,500 16-tos ir Kostner apylinkėje. 3 karų mūr. garažas. 50 pėdų lotas. $12,500. Svoboda, 3739 W. 26th St. LA 1-7038

GENERAL CONTRACTOR
STANDARD BUILDERS, INC.
726 W. 18th Street, Chicago 16, Ill.
CHesapeake 3-1535
Lietuvių statybos bendrovė. Stato namus pardavimui, pagal užsakymus ir atlieka remonto darbus.

Prieš pirkdami ar parduodami namus, atlankykite mus
KUTRA - NORKUS REALTY
2405 WEST 51st STREET
PRospect 6-7238 — RE 7-7321 (vak).
WAlbrook 5-5699 (vak).

CICERO, GONTINIS 2 BUTŲ, 5-4 kamb. Gazu šildomas 1-as aukštas. Pajamų $33 mėn. 2 karų gar. $14,900 ar siūlykite. 56th ir 22nd apylinkėje. Svoboda, 6013 Cermak. BIshop 2-2162

PARDUODAMAS pigiai pelningas mūro namas. 20 metų senumo. 7 kambariai. 2 šeimom gyventi. 3 tualetai ir dušas sklepe. 2 karų garažas. Dėl tikrai gerų sąlygų šaukite savininką Joe: COmmodore 4-9743. 4444 South Kedvale Ave.

HELP WANTED — MALE-FEMALE
Reikia Darbininkų ir Darbininkių

VYRAI IR MOTERYS
Valyti naktimis
Mapuotojai.
40 valandas savaitėje.
Pirkimui nuolaidos ir daug kitų privilegijų.
Kreiptis:
Employment Office
9-tas aukštas
THE FAIR
State and Adams

BUSINESS CHANCES
Biznio Progos

GROSERNĖ ir mėsos krautuvė. Keturi kambariai užpakalyje. $40 rendos į mėnesį. Turi parduoti tuojau dėl ligos. Prieinama kaina. 3429 Lituanica Ave. Tel.: FRontier 6-2853.

TAVERNA su gyvenimui kambariais užpakalyje. Įsteigta prieš 17 metų. Armijos stovykla priešais. Jokio kito biznio nėra per 4 blokus. 10655 So. May Street. CEdarcrest 3-9511.

PARDUODAMA bučernė ir grosernė. Geras biznis. Įsteigtas prieš 30 metų. 4 kambariai užpakaly. Gera nuoma. CHesapeake 3-4799.

RENTING IN GENERAL
Nuomos

VYRAMS išnuomojamas šviesus kambarys. Galima gamintis valgį. 7224 S. Rockwell St. PRospect 6-8962.

IŠNUOMOJAMAS vienas apstatytas kambarys vyrui. 10939 S. State St.

PERSONAL
Asmenų ieško

PAIEŠKOJIMAS

Paieškau JIM SZYMAITIS, kilusio iš Kauno gub., Raseinių apskr., Skaudvilės parapijos. Prieš 8-10 metų gyvenusio Cuddy, Pa., Box 113, atvykusio į Ameriką prieš 25 metus.

Žinantieji ar girdėję apie jį, prašomi pranešti jo broliui: John Szymaitis, 1338 So. 50th Ave., Cicero 50, Illinois.

Paieškau draugės Sophie Pike. Kas žinote malonėkite pranešti ar pati šaukit. Julia Sauerzopf, 534 W. 67 St. ENglewood 4-2065.

MISCELLANEOUS
Įvairūs Dalykai

JONAS CONRAD
TUCK POINTING BIZNYJE
Atnaujina pasenusį namą, pripildo lietaus išplautus plytų tarpus. Taiso kaminus ir apie langų rėmus. Daugelio metų patyrimas darbe. Reikalui esant, kreipkitės į lietavį — J. CONRAD, 5242 S. Artesian Ave. GRovehill 6-4177

Lengva paskelbti skelbimą Naujienose

Paprastą **"Classified"** skelbimą labai lengva paskelbti NAUJIENOSE. Jis reikia aiškiai parašyti ant lapo popieriaus ir pasiųsti tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 SO. HALSTED ST.
Chicago 8, Illinois.

Reikia apskaičiuoti, kad laiškas laiku pasiektų dienraštį.
Kas nesuspėja laiško parašyti, skelbimą gali pranešti telefonu. Reikia paskambinti **HAymarket 1-6100,** pasakyti, kad norite paskelbti skelbimą ir pranešti skelbimo turinį. NAUJIENŲ tarnautojos jį užrašys ir suteiks visas reikalingas informacijas.
Skelbimai turi pasiekti dienraštį **prieš 4 val. vakaro,** jei norite, kad būtų išspausdinti rytojaus NAUJIENOSE. Šeštadieniais skelbimai priimami **iki 12 val.** Sekmadieniais — **iki 11 val. ryto.**

Tik "Naujienos" rašo tiesą—neša laimę, mokslą, šviesą.

Prie "Naujienų" kai priprasi—darbą, žinią, —viską rasi.